

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ



ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2013. ГОДИНУ



Нови Сад, децембар 2013.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ



**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ
ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2013. ГОДИНУ**

Директор:

др Биљана Пањковић

Нови Сад, децембар 2013.

САДРЖАЈ

УВОД	1
ЗАШТИТА ПРИРОДЕ	2
1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	5
1.1. СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ	6
1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ	8
1.3. СТРУЧНИ НАДЗОР, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	9
1.4. ГЕОНАСЛЕЂЕ	14
1.5. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	15
1.6. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРСТА И СТАНИШТА	15
1.7. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	22
1.8. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА СА ЦИЉЕМ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	24
1.9. ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ	25
2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	26
3. ПРОМОТИВНО ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ	28
3.1. ЕДУКАТИВНА АКТИВНОСТ	28
3.2. ПРОМОТИВНА АКТИВНОСТ	33
4. ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА	37
4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ. УЧЕШЋЕ НА ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ СКУПОВИМА И РАДИОНИЦИМА	37
4.2. УЧЕШЋЕ НА ПРОГРАМИМА ОБУКЕ	39
5. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	40
6. ПРАВНИ ПОСЛОВИ	42
7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ	44

УВОД

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна установа која обавља послове заштите природе и природних добара која се целом или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине.

Завод послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, а обавља послове заштите природе утврђене Законом о заштити природе („Службени гласник РС“ број 36/2009, 88/2010, 91/2010), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе, "Службени лист АПВ", број 2/2010) и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ", број 9/2010).

Брига о природи и природним вредностима на подручју АП Војводине основни је задатак и законска обавеза Покрајинског завода за заштиту природе, стручне покрајинске институције, која прати стање и оцењује очуваност природе, води поступак проглашења нових и стара се о постојећим заштићеним природним добрима, уз сарадњу са њиховим управљачима. Завод утврђује услове и мере заштите под којима радови у природи и пројекти развоја задовољавају стандарде заштите врста, станишта, екосистема и објеката геонаслеђа, спроводи промотивне и едукативне програме, а као члан Међународне уније за заштиту природе (IUCN), сарађује са бројним међународним организацијама.

ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

Средњорочни програм заштите природних добара за период 2011. – 2020. Покрајинског завода за заштиту природе (број 02–133, од 28. 1. 2011.) израђен је 2011. године. Сагласност на Средњорочни програм дала је Скупштина Аутономне покрајине Војводине (Одлука о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011. – 2020. број 023-2/11 од 5. 04. 2011.), као и Влада Републике Србије (Решење о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011. – 2020. број 353-5627/2011, од 14.07.2011. „Сл. Гласник РС“, 54/2011).

Полазећи од Средњорочног програма заштите природних добара за период 2011. - 2020. урађен је Програм заштите природних добара за 2013. годину, који је добио сагласност Владе АП Војводине (Решење о давању сагласности на Програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за 2013. годину, број: 023-12/2013 од 26. јануара 2013.).

Програм заштите природних добара уједно представља и програм рада Покрајинског завода за заштиту природе.

Програмом за 2013. годину одређени су дугорочни и краткорочни циљеви заштите природе. У АП Војводини под заштитом природе налази се 14,51% територије (заштићена подручја и еколошка мрежа).

Током 2013. године Покрајински завод за заштиту природе остварио је циљеве кроз следеће активности:

Дугорочни циљеви:

1. Студијама заштите, као стручно-документационим основама за доношење аката о заштити, стекли су се услови за повећање површине под заштитом у АП Војводини за 29.787,8 ha. Са површинама заштићених подручја, као и подручјима у поступку заштите за која су студије заштите достављене од 2010. до 2013. године, стекли су се услови да 8,13% површине АП Војводине буде под заштитом.
2. Одређена је основна национална еколошка мрежа у АПВ. Поред еколошки значајних подручја, исказани су еколошки коридори од међународног, регионалног и локалног значаја, као основа за успостављање функционалне еколошке мреже. Издвојена су 642 полигона (станишта), укупне површине 168.653 ha, односно 7,84% површине АП Војводине.
3. Спровођене су активности на мониторингу и заштити строго заштићених врста, који се одвија у континуитету од 2003. године.
4. У оквиру промотивно - едукативне делатности, кроз предавања, промоције, јавне расправе, научне радове, публикације, сајмове, програме обуке и наступе у медијима, ширена је свест о потребама заштите природе.

Краткорочни циљеви:

1. Вршена су теренска истраживања на валоризацији природних вредности 15 просторних целина, од којих је 6 нових подручја у циљу успостављања просторне заштите и 9 заштићених подручја.
2. Завршена је валоризација природних вредности 5 подручја планираних за успостављање заштите: Потамишје, Кањишки јараши (Капетански рит), Жупанијски парк у Сомбору, Платан на Сајлову, Гинко код хотела Парк у Новом Саду. *(Након консултација са локалном самоуправом, радни назив „Капетански рит“ је измењен, а подручје је предложено за заштиту под називом „Кањишки јараши“).* Завршена је ревизија два подручја, Лесне долине реке Криваје и Дрворед копривића у Новом Саду.
3. Настављена су или започета вишегодишња теренска истраживања на валоризацији природних вредности подручја: Банатских слатина, ради успостављања просторне заштите, и ревизији природних вредности 9 заштићених подручја: ПИО «Лесне долине реке Криваје», СРП «Селевењске пустаре», као и 7 Строгих резервата природе у Босутским шумама («Смогва», «Варош», «Винична», «Рађеновци», «Рашковица», «Мајзецова башта» и «Стара Вратична»), ради обједињавања заштите у једно заштићено подручје под радним називом «Босутске шуме».
4. Завршен је рад на изради 7 студија заштите: ПП «Потамишје», ПИО «Кањишки јараши» (Капетански рит), СП «Жупанијски парк у Сомбору», СП «Платан на Сајлову», СП «Гинко код Хотела Парк» и ПИО «Лесне долине реке Криваје», као и студија заштите за СП «Дрворед копривића у Новом Саду», која је усклађивана са одредницама Измена и допуна Закона о заштити природе.
5. Завршена је и предана номинација (документациона основа) Прекограничног Резервата Биосфере Мура – Драва – Дунав (TBR MDD), - део који обухвата подручје Републике Србије. Номинација са пратећим документима достављена је 30. 09. 2013. Секретаријату УНЕСКО-а у Паризу.
6. Реализована су 62 стручна надзора у заштићеним подручјима.
7. Пружана је редовна стручна помоћ управљачима 22 заштићена подручја у Војводини.
8. По посебним пројектима спровођене су активности на мониторингу и заштити 15 строго заштићених врста или група врста.
9. Настављен је рад на успостављању Еколошке мреже у АПВ као дела Националне Еколошке мреже. Прикупљани су податаци на стаништима заштићених и строго заштићених врста и идентификацији нових просторних целина. До сада су издвојена 642 полигона унутар еколошке мреже, од којих је извршена идентификација граница станишта по катастру за више од 30 полигона. Вршена је валоризација природних вредности елемената северног и средњег дела слатинско-степског еколошког коридора Баната, као и издвајање елемената на јужном делу овог коридора. Издвојене и су функционалне целине шумо-степског еколошког коридора уз Мостонгу и евидентирано неколико локалних коридора на овом подручју.

10. Узето је учешће у изради Закона о националним парковима, Уредбе о изменама и допунама Уредбе о еколошкој мрежи, Уредбе о оцени прихватљивости. Дато је мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама закона о заштити природе. Учешће у изради предлога 3 акта о заштити, за ПП „Бељанска бара, ПИО „Караш – Нера“ и ПП „Русанда“.
11. Настављена је обрада картографских података у ГИС, као и ажурирање базе података Информационог система Завода (ИС).
12. Издато је 785 услова и 365 мишљења на просторно планску и пројектно-техничку документацију, као и друге радове и активности, са циљем очувања и унапређења геолошке, биолошке и предеоне.
13. Одржано је 30 предавања, објављено је 12 научних радова, реализовано је 39 наступа у медијима, узето је учешће на једном сајму, као и 11 међународних и 3 национална скупа, семинара или радионице.

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Заштита природе и природних добара, као основна делатност Завода, обухвата истраживање природних и предеоних одлика, анализу и вредновање појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и амбијенталних целина, њихову валоризацију и израду студија заштите, као основу за успостављање законске заштите природних вредности. Послови заштите природе спроводе се и кроз стручни надзор и помоћ управљачима, дефинисање, усмеравање и спровођење мера активне заштите у заштићеним подручјима или еколошкој мрежи, као и издавање услова и мишљења за активности у поступку израде просторно-планске и инвестиционо-техничке документације. Овако бројни и сложени послови захтевају непрекидно присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

Вршена су теренска истраживања на валоризацији природних вредности 15 просторних целина, од којих је 6 нових подручја у циљу успостављања просторне заштите и 9 заштићених подручја. Завршена је валоризација природних вредности 5 подручја планираних за успостављање заштите: Потамишје, Капетански рит, Жупанијски парк у Сомбору, Платан на Сајлову, Гинко код хотела Парк у Новом Саду. Уз то, завршена је и ревизија ПИО „Лесне долине реке Криваје“ и усклађивање студије „Дрворед копривића у Радничкој улици у Новом Саду“. Настављена су или започета вишегодишња теренска истраживања на валоризацији природних вредности подручја за која се завршетак израде студија очекује у наредним годинама (2014. и 2015.): Банатских слатина ради успостављања просторне заштите, као и ревизији природних вредности 8 заштићених подручја: СРП „Селевењске пустаре“, 7 Строгих резервата природе у Босутским шумама („Смогва“, „Варош“, „Винична“, „Рађеновци“, „Рашковица“, „Мајзецова башта“ и „Стара Вратична“), ради обједињавања заштите у једно заштићено подручје под радним називом «Босутске шуме».

Укупно је израђено 7 студија заштите (Табела 1).

- Парк природе «Потамишје»,
- Предео изузетних одлика «Кањишки јараши»,
- Споменик природе «Жупанијски парк у Сомбору»,
- Споменик природе «Платан на Сајлову»,
- Споменик природе «Гинко код Хотела Парк»
- Споменик природе «Дрворед копривића у Новом Саду» (усклађивање студије са Изменама и допунама Закона о заштити природе),
- Предео изузетних одлика «Лесне долине реке Криваје» (ревизија).

Табела 1. Приказ површина природних добара за која су израђене студије заштите у 2013. години

Природно добро	Стара површина (ha)	Нова површина (ha)	Разлика (ha)	Разлика (%)
ПП «Потамишје»	-	26.022	26.022	100
ПИО „Кањишки јараши“	-	4.130	4.130	100
ПИО „Лесне долине реке Криваје „	2.428,03	2.060	-368	-0.84
СП „Жупанијски парк у Сомбору“	-	3,7725	3,7725	100
СП «Гинко код Хотела Парк»	-	0,0255	0,0255	100
СП «Платан на Сајлову»,	-	0.0008	0,0008	100
СП «Дрворед копривића у Новом Саду»	1,9311	1,9311	-	-
УКУПНО:		32.217,8	29.787,8	

Остварене су стручне основе за стављање под заштиту додатних 29.787,8 ha, што са површинама заштићених подручја и подручјима за чију заштиту су студије достављене до 2013.године (145.092,0037 ha), укупно чини око 174.880 ha, односно 8,13 % површине АП Војводине.

1.1. СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ

1.1.1. НОВА ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА

1.1.1.1. Парк природе „Потамишје“

Студија завршена.

Биће достављена Влади Аутономне Покрајине Војводине преко Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, ради доношења акта о заштити.

Подручје предложено за заштиту обухвата алувијалну раван реке Тамиш, од места уласка на територију Републике Србије до моста код Опова, екстензивне рибњаке у прибрежју Тамиша и мезофилне ливаде у међуречју Тамиша и Брзаве. Простире се на подручју Града Зрењанина и општина Опово, Ковачица и Сечањ. Подручје Потамишја, као значајног међународног еколошког коридора, судећи према изузетном биодиверзитету, једно је од највреднијих влажних подручја у Србији.

Укупна површина предложена за заштиту: 26.022 ha

1.1.1.2. Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“

Студија завршена.

Биће достављена Скупштини општине Кањижа, ради доношења акта о заштити.

Изузетно вредно подручје слатина и влажних станишта у североисточној Бачкој. По предлогу локалне самоуправе, радни назив подручја „Капетански рит“ је измењен у Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“.

Укупна површина предложена за заштиту: 4.130 ha

1.1.1.3. СП „Жупанијски парк у Сомбору“

Студија завршена.

Доставиће се Скупштини Града Сомбора ради доношења акта о заштити.

Високо вредна парковска целина аутохтоне и алохтоне дендрофлоре око Жупанијске зграде у којој је смештена управа града Сомбора.

Укупна површина: 3,78 ha.

1.1.1.4. СП „Гинко код хотела Парк у Новом Саду“

Студија завршена.

Доставиће се Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити.

Предложено природно добро налази се испред хотела „Парк“ у улици Новосадског сајма у Новом Саду. Представља једно од очуванијих примерака своје врсте на подручју Новог Сада.

Укупна површина: 2a 55m²

1.1.1.5. СП „Амерички платан на Сајлову“

Студија завршена.

Доставиће се Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити.

Стабло америчког платана у летњиковцу Епархије Бачке представља једно од очуванијих примерака своје врсте на подручју Града Новог Сада.

Укупна површина: 8 m²

1.1.2. РЕВИЗИЈЕ

1.1.2.1. ПИО „Лесне долине реке Криваје“

Студија завршена.

Биће достављена Влади Аутономне Покрајине Војводине преко Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, ради доношења акта о заштити.

Предложено природно добро обухвата фрагменте карактеристичних панонских станишта на подручјима града Суботице и општина Кула, Бачка Топола и Мали Иђош. Ревидиране су границе заштићених подручја Криваја, Панонија и Зобнатица.

Укупна површина предложена за заштиту: 2.060 ha

1.1.2.2. СП „Дрворед копривића у Радничкој улици у Новом Саду“

Урађено усклађивање студије са Законом о заштити природе.

Доставиће се Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити.

СП „Дрворед копривића у Радничкој улици у Новом Саду“ представља аутентични, хомогени дрворед који интегрише зелени простор Радничке улице стварајући функционално јединство повезивањем зеленила Кеја са зеленилом града.

Укупна површина: 1ha 91a 73m².

1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

1.2.1. „Банатске слатине“

Током 2013. године је започета валоризација на простору Севернобанатског и Средњебанатског управног округа. У оквиру 8 теренских излазака учествовало је 8 стручних сарадника. Обрађена су подручја у околини насеља Српски Крстур, Врбица, Чока, Црна Бара, Банатско Аранђелово, Банатски Моноштор, Остојићево, Јазово и Падеј. То чини око 40% подручја предвиђеног за заштиту у оквиру будућег заштићеног природног добра „Банатске слатине“. На свим обрађеним локалитетима су бележене природне вредности, посебно строго заштићене и заштићене врсте и типови станишта приоритетни за заштиту, као и неки од најзначајних угрожавајућих фактора.

1.2.2. Босутске шуме - ревизија

У поступку ревизије заштите седам Строгих природних резервата, са валоризацијом ширег подручја Босутских шума, обављено је 11 излазака на терен (мај, јун, јул и септембар). Истраживање је било усмерено на влажна станишта (баре и влажне ливаде), водотоке (Сава, Босут и Студва) и шуме, на простору пет газдинских јединица. Сви обиласци терена реализовани су у сарадњи са ЈП „Војводинашуме“ – корисником шума на највећем делу подручја.

Поводом ревизије заштите обављени су састанци/консултације са туристичком организацијом, инспекцијом и одељењем за заштиту животне средине општинске управе општине Шид, надлежним водопривредним предузећима и Војном устаном Моровић, која газдује делом подручја.

Рад на валоризацији се наставља током 2014. године, када је планиран завршетак истраживања и израда студије.

1.2.3. СРП „Селевењске пустаре“ - ревизија

Планирана теренска истраживања за потребе ревизије природних вредности су остварена на степским и шумостепским стаништима, а теренски обиласци слатинских подручја су одложени због непроходности терена након обилних падавина. У оквиру активности за израду ППППН овог подручја, сакупљани су подаци за процену капацитета подручја.

Завршетак студије током 2015. године.

1.3. СТРУЧНИ НАДЗОР, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

1.3.1. Стручни надзор, контрола стања и спровођења мера заштите у природним добрима и стручна помоћ управљачима заштићених природних добара

У току 2013. године реализовано је 62 стручна надзора у заштићеним подручјима АП Војводине, што је за 37% више у односу на 2012. годину и указује на повећан ниво проблема у заштити природе.

Национални парк „Фрушка гора“

Укупно три стручна надзора обављена су на тему илегалних сеча мањег обима, изградње, доградње и коришћења објеката и инфраструктуре, као и спровођења рекреативних и промотивних активности.

Стручна сарадња са Управљачем остварена је по питању санације шумских екосистема, сузбијања бршљана и рада хранилишта за птице грабљивице.

Специјални резерват природе „Пашњаци велике дропље“

Извршено је девет стручних надзора, поводом преоравања травних станишта, неодговарајућег уређења вода, неусклађених геофизичких испитивања, предатора, пашарења и кошења. За преоравање травних станишта и уређење вода прописиване су мере санације и ревитализације.

Стручна помоћ Управљачу пружана је на тему рада чуварске службе, спровођења тарупања као мера ревитализације, односа са корисницима простора, промоције и праћења стања. У циљу побољшања досадашњег управљања, одржани су састанци са Управљачем и новооснованим „Удружењем за заштиту велике дропље“.

СРП „Делиблатска пешчара“

Кроз два стручна надзора извршена је контрола преоравања, лова и ловних основа. Локалитету „Корн“ праћени су ефекти редовне испаше и мера на уклањању глога, као и популација текунице (*Spermophilus citellus*).

Сарадња са Управљачем и пружање стручне помоћи остварени су на тему начина и обухвата ревитализације степских станишта на локалитету „Корн“ и спровођења акције уклањања грања у оквиру радног дана за природу компаније Карлсберг. Такође, дефинисане су мере за побољшање рада хранилишта за птице грабљивице, кроз чишћење површина и постављање видео надзора.

СРП „Горње Подунавље“

Реализована су три стручна надзора на тему радова у шумарству, праћења пројеката ревитализације и по питању изградње објеката и инфраструктуре.

На терену је остварена сарадња и пружена стручна помоћ Управљачу у дефинисању и реализацији мера активне заштите за пројекте „Ревитализација слатина на локалитету Штрбац“, „Заштита, унапређење и

промоција Бестреманта у СРП „Горње Подунавље“ и „Ревитализација барског екосистема „Бара Шаркањ“.

СРП „Слано копово“

Обављен је један стручни надзор са циљем праћења ревитализације водног режима. Стручни сарадници Завода учествовали су у припреми Фотомонографије Рамсарско подручје – „Слано копово“ која је објављена почетком 2013.

СРП „Ковиљско – петроварадински рит“

Обављена су два стручна надзора, по питању сече плантажних топола, као и по питању сагледавања реализованих активности на пројекту Ревитализације водених станишта и изградње инфраструктуре за развој еко-туризма у заштићеном подручју СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, на локалитетима Курјачка греда и Шлајз.

СРП „Царска бара“

Обављено је пет стручних надзора, поводом управног надзора над Управљачем, одржавања атарских канала за одводњавање и насипа за одбрану од поплава, ниског нивоа воде у Старом Бегеју, упуштања воде из рибњака „Ечка“ у Стари Бегеј и поводом недозвољене градње уз Канал Бегеј.

Стручна помоћ Управљачу пружена је приликом обележавања граница и формирања дигиталне базе података о Резервату. Одржано је предавање чуварима и рибочуварима Управљача, на тему значаја, заштите и мониторинга фауне риба и праћења стања станишта.

СРП "Лудашко језеро"

Контрола ефеката примењених мера активне заштите, извршена је кроз два стручна надзора. На локацијама на којима се врши сузбијање трске више пута поновљеним кошењем, утврђено је обнављање заједница високих шашева и мочварних ливада. Такође, уочена је угроженост степског фрагмента на локалитету Хинга, услед ширења шумарка са приватног поседа. У сарадњи са представницима МЗ "Шупљак" процењене су могућности унапређења стања зоне за рекреацију код школе на Шупљаку.

СРП "Селевењске пустаре"

На овом подручју извршена су два стручна надзора. Утврђено је да ливада јужно од Селевењске шуме последњих година није била кошена. Услед тога је дошло до зарастања мочварних и ливадских станишта трском и белом тополом, чиме се нарушавају популације критично угрожених врста. Поводом тога је Управљачу указано на потребу побољшања сарадње са корисником који је раније косио предметне површине. Стручни надзор реализован је и на локалитетима суфинансираних активности на ревитализацији.

СРП „Карађорђево“

Управљачу је пружена стручна помоћ око израде Плана Управљања за период 2014- 2023, као и годишњег Програма управљања за 2014.

СРП „Засавица“

У 2013. години обављена су два стручна надзора на простору СРП „Засавица“. Предмет оба стручна надзора био је локалитет Пачја бара и реализација пројектних активности на ревитализацији Пачје баре.

Кроз сарадњу надлежних субјеката разматрано је и одређено успостављање повољног водног режима у Резервату у циљу очувања темељних вредности.

СРП „Краљевац“

Извршена су два стручна надзора, по питању недозвољене сече и спаљивања аутомобилских гума у режиму заштите III степена, као и нарушавања услед непостојања решетке на преливу код устава на језеру Краљевац.

СРП „Тителски брег“

Извршен је један стручни надзор, са циљем да се утврди да ли је обележавање заштићеног подручја одговарајуће извршено.

Путем теренских излазака, састанака и контаката са представницима управљача, пружана је стручна помоћ на тему изради докумената неопходних за функционисање и рад Управљача и спровођење заштите (План управљања заштићеним подручјем, Плана пашарења и др.), побољшања рада чуварске службе и односа са корисницима простора.

СРП „Окањ бара“

Обављен је један стручно-инспекцијски надзор поводом насипања атарског пута на заштићеном подручју.

Са управљачем једног од најскорије заштићених подручја остварена је сарадња приликом израде Привременог програма управљања за 2013. годину, Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби и План управљања за период 2014-2023. и Програма управљања за 2014. годину. Такође, стручна помоћ је пружена и приликом обележавања дела граница Резервата.

Предео изузетних одлика „Вршачке планине“

Помоћ Управљачу пружена је приликом пројекта ревитализације водених и травних станишта, као и реконструкције јавног пута ка Вршачкој кули.

ПИО „Суботичка пешчара“

Стручни надзори су извршени у четири наврата, у сарадњи са стручном службом Управљача. У оквиру њих контролисани су шумски радови

и процењиване потребе за ограничавање кретања механизације, праћен је ефекат сузбијања инвазивних дрвенстих врста на субпопулацију шафрањике (*Vulbosodium versicolor*), извршен увид у стање на атарским путевима унутар режима I и II степена заштите и праћени ефекти ревитализације.

ПИО „Караш – Нера“ – у поступку заштите

Јавна расправа Уредбе и Студије ПИО „Караш – Нера“ одржана је 18.04.2013. у Белој Цркви. На локалитету Мали песак одржана је акција чишћења у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије. Том приликом обављен је разговор и обилазак терена са потенцијалним управљачем, корисницима простора (земљорадња, сточарство), представницима локалне самоуправе и заинтересованим удружењима грађана.

Парк природе „Бегечка јама“

Извршен је један стручни надзор током завршне фазе спровођења радова у склопу пројекта ревитализације локалитета Велики Дунавац, који је обухватао кошење трске и уклањање зељасте и жбунасте вегетације. Управљачу је пружана стручна помоћ при дефинисању циљева и активности за пројекат ревитализације локалитета Велики Дунавац, а током године одржани су редовни састанци и консултације.

ПП „Тиквара“

Сарадња са Управљачем одвијала се кроз обилазак дела обале између Тикваре и Дунава, са циљем снимања стања стабала и ерозије обале Дунава, као и дефинисање мера и активности које ће бити обухваћене новим Планом управљања и годишњим програмом рада.

ПП „Камараш“

Реализован је један стручни надзор, у циљу процене могућности ревитализације Кудељског језера. Током приликом евидентирани су снопови трске, остављени након зимске сече. Услед тога, предузети су кораци побољшања рада чуварске службе Управљача и прописана мера одстрањења тршчаних снопова са замочвареног терена.

ПП „Јегричка“

Обављена су три стручна надзора, поводом измуљења дела корита Јегричке и уређења стазе здравља. Спровођено је редовно обављање стручног надзора над започетим активностима у оквиру пројекта „Еколошко управљање водама у равничарским пределима“ HUSRB/1203/121/237, IPA Програма прекограничне сарадње Мађарска – Србија, у склопу којег се врши измуљивање корита Јегричке у дужини од око 6 km.

ПП „Стара Тиса“ код Бисерног острва.

Обављено је пет стручних надзора поводом недозвољеног насипања обалског појаса шупом ради изградње мола, уништавања недозвољеног алата и опреме за риболов заплењене од рибокрадица, увида у стање рибљег фонда, изградње спортско-риболовних молова и поводом помора рибе у делу мртваје.

ПП „Бељанска бара“

Стручна помоћ Управљачу пружена је приликом постављања информативних табли, еко-учионице, доношења Привременог програма управљања, као и Правлника о унутрашњем реду и чуварској служби. У Бечеју и у Србобрану су одржане јавне презентације Нацрта Одлуке и Студије заштите Парка природе „Бељанска бара“, као и јавне расправе о Нацрту Одлуке и Студији заштите.

ПП „Русанда“ – у поступку заштите

Јавна расправа Студије и Уредбе Парк природе „Русанда“ одржана је 26.07.2013. у Новом Бечеју. Обављено је пет стручно-инспекцијских надзора у вези чишћења канала, уништавања дела обалног појаса језера Русанда, преоравања слатинских пашњачких површина, одводњавања пољопривредног земљишта. За све активности прописане су мере санације.

Заштићено станиште „Трсковача“

Пружана је помоћ управљачу у процесу израде пројекта ревитализације и санације барских станишта, израде Програма управљања рибарским подручјем и при спровођењу активности и мера заштите подручја. Одржано је предавање чуварима и рибочуварима ЗС „Бара Трсковача“, о управљању и законским обавезама чувара и рибочувара.

Строги резервати природе у оквиру Босутских шума (Мајзецова башта, Стара Вратична, Винична, Рађеновци)

Консултације са Управљачем обављене су са циљем решавања проблема акутног сушења стабала.

Споменик природе „Чарнок“

Обављен је стручно-инспекцијски надзор над неконтролисаним кошењем траве. Предложени су услови и мере са програмом кошења, извештавања и координације Управљача са корисницима и заинтересованим странама.

Заштићени паркови

Обзиром на чињеницу да већи број управљача заштићених паркова у Војводини нема запослена стручна лица за хортикултуру и пејзажну архитектуру, у редовној комуникацији је пружана стручна помоћ на изради годишњих програма управљања. Стручна помоћ се односила и на активности

на терену, детерминацију врста и одређивање мера заштите за сваки примерак помоћ приликом извођења радова на одржавању паркова и др.

СП „Бландаш“

Стручни надзор урађен поводом ревитализације парка.

СП „Каменички парк“

Стручни надзор над радовима санације старих храстова.

СП „Копривић у центру Новог Сада“

Стручни надзор над радовима на замени стубића у заштитној зони.

СП „Дивљи кестен у Сремским Карловцима“

Стручни надзор над радовима на санацији сломљене гране.

СП „Стари храст код црпне станице у Куману“

Извршен је увид у стање заштићеног стабла.

Станишта заштићених и строго заштићених врста

Стручни надзор реализован је на стаништима „Милетићка шума ОЦА07д“, „Рибњак Српски Милетић ОЦА10“ и „Слатине код Српског Милетића ОЦА04“, где је посечено преко 10 столетних стабала дивље крушке (*Pyrus piraster*).

Састанак и стручни надзор у Општини Нови Бечеј одржани су због проблема на стаништима строго заштићених врста у атарима насеља Бочар и Ново Милошево. На овим просторима су пашњаци преорани, потарупирани или на други начин култивисани у периоду од јесени 2012. до пролећа 2013. Прописане су мере заштите на заустављању даљег обрађивања парцела која су станишта строго заштићених врста, уз одговарајуће обавештавање власника.

1.4. ГЕОНАСЛЕЂЕ

На иницијативу Државног Секретара, др Срђана Белија, 17. априла 2013. године у Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања одржан је састанак у вези са Стратегијом Министарства за формирање мреже геопаркова Србије. Предвиђено је да се у 2013. години започну активности на успостављању геопаркова „Бердап“ и „Лесленд“. Усаглашено је да послове око номинације подручја „Лесленд“ за геопарк води Покрајински завод за заштиту природе уз сарадњу са Департманом за географију, туризам и хотелијерство ПМФ-а у Новом Саду. Иницијатива за номинацију лесних профила од Тителског брега до Земуна за геопарк крајем јула представљени су током серије састанака и на терену др Марку Комцу, директору Геолошког завода Словеније и заменику председника IUGS (The International Union of Geological Sciences). У Заводу је 24. октобра 2013.

заинтересованим странама одржана презентација концепта будућег Геопарка „Лесленд“.

1.5. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Регистар заштићених природних добара се водио у складу са Правилником о регистру заштићених природних добара ("Службени гласник РС", бр. 30/92).

Регистар чине главна књига и збирка исправа и имају статус јавног документа. Послови вођења регистра су обављани континуирано и подразумевали су редовно уношење и ажурирање података. Уписивање података у Регистар вршило се на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити и аката о стављању ван снаге акта о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара). Поред уписивања у Регистар, подаци о заштићеним природним добрима су уношени у информациони систем Завода - апликација Архива решења.

1.6. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРСТА И СТАНИШТА

1.6.1. ЗАШТИТА И МОНИТОРИНГ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА И УГРОЖЕНИХ ТИПОВА СТАНИШТА

Из ове области реализоване су теме које се односе на заштиту и праћење стања најугроженијих врста дивље флоре и фауне, њихових популација и станишта:

1. Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*)

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*) је распрострањен на слатинама Бачке и Баната. Због специфичног водног режима заслањених станишта који је нарушен услед изградње мелиоративних канала, претеране испаше и гажења и атрактивности њених цветова, ова строго заштићена врста је данас ограничена на мали број локалитета у Подунављу и Банату (претежно дуж Тисе). Током 2013. године ова врста је утврђена на два нова локалитета у околини Банатског Моноштора и Јазова.

2. Банатски божур (*Paeonia officinalis* subsp. *bannatica*)

Спроведен је мониторинг стања критично угрожене популације банатског божура (*Paeonia officinalis* subsp. *bannatica*) на једином локалитету у Србији, Фламунди у СРП „Делиблатска пешчара“. Бројност популације је у протекле две деценије са једва око 40 вегетативних јединки (јувенила) повећана на просечно 60 до 80 јединки. У протеклим годинама, када су спроведене активне мере, са већим интервенцијама на уклањању жбуња, јављало се и преко 100 јединки. Успостављено је цветање и плодоношење, с тим да број репродуктивних јувенила варира, у односу на станишне услове. Након интензивних активних мера постигнут је максималан постотак репродукције (1/5 од укупног броја, око 20- так јединки), а у критичним периодима, након бомбардовања 1999, обрастања жбунастих врста и обрушавања сувих стабала, репродукција је сведена на минимум (1-2). У

текућој години бројност популације је незнатно смањена, а репродуктивност се није знатно изменила (4-5 јединки). Уочена је зависност цветања, односно плодношења у односу на касне мразеве у мају месецу, који у великој мери утичу на смање репродуктивност популације.

3. Панчићев пелен (*Artemisia pancici*)

Критично угрожена врста Црвене књиге флоре Србије, са веома малом популацијом на Делиблатској пешчари. Од претходно забележених седам микростаништа, актуелни подаци постоје само за Фламунду, у деградованој светлој храстовој шуми лужњака, степског лужњака, виргилијанског храста и цера са пасдреном. У популацији су биле присутне само вегетативне јединке. Утврђено је да се популација, која је оштећена 2011. споро обнавља, са појављивањем само десетак вегетативних јединки, што изискује мере на ревитализацији, враћање у првобитно стање и искључење интервенција на станишту.

4. Пешчарска перуника (*Iris arenaria*)

Извршено је одређивање граница микростаништа пешчарске перунике на подручју СРП „Селевењске пустаре“ и ПИО „Суботичка пешчара“ у сарадњи са стручном службом Управљача. Планирана процена величине субпопулација, пребројавањем цветајућих примерака, није била могућа због високих температура које су скратиле период масовног цветања на три дана.

5. Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)

Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*) је панонска ендемска врста карактеристична за слане мочваре и забарене депресије (тзв. копове). Распрострањена је углавном на подручју северног и средњег Потисја Бачке и Баната. Током 2013. године извршено је картирање јединки у оквиру депресија на слатинским комплексима у околини насеља Сутјеска, Сечањ, Уздин, Идвор и Чока.

6. Пешчарски мразовац (*Colchicum arenaria*)

Планирана процена популације пешчарског мразовца пребројавањем јединки за време масовног цветања, није била могућа због малог броја цветајућих јединки, што се објашњава летњим сушама претходних година. Подаци о стаништима пешчарског мразовца су допуњени налазима стручне службе Управљача.

7. Тиски цвет (*Palingenia longicauda*)

Тиски цвет (*Palingenia longicauda*), као строго заштићена врста у Србији, некада је био широко распрострањен у равничарским водотоцима Европе. Представља изузетно ретку и критично угрожену врсту. Данас је присутан на доњем току Тисе и успешно је реинтродукован у Немачкој и Чешкој. На основу фотодокументације и снимака достављених од сарадника са терена, постоји претпоставка да ова врста насељава и Потамишје. Провера је вршена на потезу реке Тамиш код насеља Јаша Томић, као и на три локалитета на којима постоји одговарајућа глиновита подлога у кориту

реке, погодна за развој ларви. У сарадњи са међународним експертом, у току је провера да ли се ради о тиском цвету (*Palingenia longicauda*), или сличној врсти, *P. fuliginosa*, регистрованој само у Чешкој.

8. Мргуда (*Umbra krameri*)

Током 2013. године рађена су истраживања на деловима детаљне каналске мреже Хидросистема ДТД у Банату и Бачкој, као и плавним подручјима и мртвајама реке Тамиш, које се у литератури спомињу као потенцијална станишта врсте мргуде (*Umbra krameri*). Циљ ових истраживања је било утврђивање присуства мргуде на овим стаништима. Извршен је електрориболов и узорковање мрежарским алатом, мередовом и сачмом. Присуство мргуде није утврђено. Обављен је и разговор са риболовцима, од којих такође нису прибављени подаци о присуству ове врсте на истраживаним подручјима.

9. Састав херпетофауне у еколошкој мрежи Војводине

Херпетофауну Војводине чини укупно 17 врста водоземаца (Amphibia) и 14 врста из класе гмизаваца (Reptilia). Циљ праћења састава херпетофауне је да се бележењем присутних врста и њиховог стања прати квалитет самих станишта, а по потреби да се одреде мере које ће унапредити стање станишта и смањити негативне утицаје. У току ове године састав херпетофауне је праћен на подручју Банатских слатина у околини Чоке, Јазова, Елемира, Кумана и Башаида, као и на Босутским шумама. Констатована је мала бројност врста и јединки на свим слатинским локалитетима, што се, у случају водоземаца, може објаснити и неповољним водним режимом, односно недостатком воде у периоду када су обилажени ови локалитети. У Босутским шумама је забележена велика бројност црвеногрбих мукача (*Bombina orientalis*).

10. Мониторинг заштићених и строго заштићених врста риба

Теренским истраживањима праћено је присуство строго заштићених и заштићених врста риба квалитативном анализом фауне риба у заштићеним подручјима, као и ван граница заштите. Посебно значајни подаци добијени мониторингом односе се на Строго заштићене врсте лињака (*Tinca tinca*), златног караша (*Carassius auratus*), гавчицу (*Rhodeus sericeus*) и чикова (*Misgurnus fossilis*). Уз то, забележене су и заштићене врсте: деверика (*Abramis brama*), буцов (*Leuciscus aspius*), црноока деверика (*Ballerus sapa*), скобаљ (*Chondrostoma toxostoma*), шаран (*Cyprinus carpio*), јаз (*Leuciscus idus*), клен (*Squalius cephalus*), штука (*Esox lucius*), смуђ (*Sander lucioperca*), сом (*Silurus glanis*), греч (*Perca fluviatilis*) и вијун (*Cobitis taenia*).

11. Велика дропља (*Otis tarda*)

Велика дропља је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на око 25 јединки. Континуирано праћење популације велике дропље (*Otis tarda*) вршено је у СРП „Пашњаци велике дропље“ и околини. Посебно забрињавајућа појава бележена у претходне четири године је смањен број мужјака. Овог пролећа забележено је пет младих мужјака, у близини одраслог. Међу њима су два мужјака способна за

шепурење и три млада, што представља значајно побољшање полне структуре популације. Број гнездећих женки је процењен на 3-5. Посебно критично било је гнежђење у приватној парцели сунцокрета, које је решено чувањем и ограничавањем обраде земље. Забележена су сигурно један, могуће и два младунца који су пратили женке. С доласком хладнијих дана, женке и младе птице су се преместиле на традиционално зимовалиште, Вајлерку, и врло мало мењале позицију. Мужјаци су се кретали се на ширем подручју и чешће мењали место, од граница Резервата до крајњем севера Баната.

12. Крсташ (*Aquila heliaca*)

Крсташ је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на 3-5 гнездећих парова. Мониторинг је спровођен током целе године, претежно на најважнијем подручју, Фрушкој гори, али и на осталим локалитетима.

Крајем зиме забележена су два значајна налаза по једне полно незреле јединке на Фрушкој гори, у близини источног гнезда и на хранилишту. Наведена појава, досад ретко бележена, указује на значај Фрушке горе као зимовалишта младих јединки и на могућ пораст популације. Праћењем два позната пара крсташа, на истоку и западу Фрушке горе, регистровано је њихово присуство на територијама почетком репродуктивног периода. Међутим, утврђена је инкубација само на источном гнезду, одакле су одрасле јединке током пролећа и лета ловиле на традиционалним ловиштима код Нерадина. С друге стране, забележено је померање ловне територије западног пара са Лежимира и Манђелоса ка Шуљму и Бешенову. То такође указује на одсуство инкубације. Источни пар имао је једног младунца, који је изашао из гнезда почетком јула, али се у његовој близини задржао до почетка августа, након чега је успешно одлетео.

Пар који се гнезди у северном Банату, опет је променио локацију гнежђења и са вештачког гнезда се вратио на природно. Инкубација је започета и одрасле јединке боравиле су у околини гнезда до краја јуна. Ипак, ово легло је из непознатих разлога пропало, а у гнезду је пронађена само љуска јајета.

Током ове сезоне, крсташи су у доба гнежђења бележени и на новим локалитетима, што указује на могуће проширење популације. Најважнији од наведених налаза је из Ковиљског рита, где су у априлу забележене две територијалне јединке. Пролећном провером територије није ништа забележено, али је почетком јесени на истом подручју пронађено гнездо које по облику и позицији одговара крсташу. Ради се о врло вероватном гнежђењу, које треба потврдити почетком 2014. Још једно од подручја где су полно зрели крсташи бележени у сезони гнежђења је југоисточни Срем.

13. Стање шумске орнитофауне у заштићеним подручјима Војводине

Мониторинг детлића (Piciformes) и шумских певачица (Passeriformes) реализован је на подручју Фрушке горе и Босутских шума, два најпространија шумска комплекса у Војводини. У другој сезони ове истраживачке теме, вршена су упоредна истраживања на неким од најмање коришћених локалитета оба подручја, Мајзецова башта (Босутске шуме) и Папратски до (Фрушка гора). У њима је, у односу на редовно газдоване шуме, забележен већи диверзитет и присуство индикаторских врста црне

жуње (*Dryocopus martius*), беловрате мухарице (*Ficedula albicollis*) и средњег детлића (*Dendrocopos medius*). То указује да је на одабраним локалитетима повољан број високих и зрелих стабала, добра доступности дупљи и одговарајућа количина органске масе у распадању.

14. Вивчарице (*Charadriiformes*)

Вивчарице (*Charadriiformes*) су група врста водених станишта које су биле предмет мониторинга на подручју Потамишја. Укупно је забележено 17 врста птица, од којих је за три врсте утврђено или потврђено гнезђење: властелица (*Himantopus himantopus*), вивак (*Vanellus vanellus*) и црвеноноги спрудник (*Tringa totanus*). Најзначајније место колонијалног гнезђења је на повремено плављеним ливадама ретензионог подручја између Сакула и Уздина, а на коме су се гнездили црвеноноги спрудник (једно од најзначајнијих места гнезђења у Србији), вивак и властелица. Најзначајнија места миграторног задржавања су, осим на поменутом подручју, и на рибањацима код Сакула, Баранде, Уздина, Ченте и Сутјеске. Најбројнија врста током периода миграције био је вивак. Притисци којима су наведене врсте гнездарица изложене огледају се у наглим променама водног режима у контролисаном поплавном подручју између брана Томашевац и Опово. Водни режим је пре свега регулисан потребама сектора шумарства, управљања водама и пољопривреде, а није прилагођен потребама живог света.

15. Текуница (*Spermophilus citellus*)

Текуница (*Spermophilus citellus*) представља ендемску врсту за подручје Европе. Према IUCN критеријумима налази се у категорија угрожености *рањива* (VU). Налази се на Додатку II Бернске конвенције као и на Додацима II и IV Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта. Представља строго заштићену врсту у Србији (Правилник о проглашењу и заштити стого заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Службени гласник РС", бр. 5/2010). Текуница је веома угрожена и рањива врста у Војводини. Настањује степе и слатине, станишта која се такође убрајају у најугроженије типове станишта код нас.

Током 2013. године картирана су нова станишта текуница која су регистрована у оквиру валоризације природних вредности Потамишја и Капетанског рита. На подручју Потамишја забележена су и четири нова локалитети текуница. То су сеоски пашњак код Конака, и три локалитета северно од Јарковца уз канал ДТД. На свим забележеним локалитетима је присутна испаша крава и оваца. Популације текуница нису велике али су стабилне. На простору Капетанског рита забележена су два локалитета са текуницама и то код насеља Зимоњић и на пашњацима источно од насеља Велебит, са леве стране водотока Киреш. На овим локалитетима је стална испаша, а текунице живе само на високим гредама у малим али виталним популацијама.

1.6.2. ПРЕУЗИМАЊЕ И ЗБРИЊАВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ЖИВОТИЊА

Током 2013. је у сарадњи са прихватилиштем за дивље животиње ЗОО врта Палић збринута 20 птица и један сисар. У питању су следеће врсте и број примерака: један јазавац (*Meles meles*), шест белих рода (*Ciconia ciconia*), једна чапљица (*Ixobrychus minutus*), један осичар (*Pernis apivorus*), један белорепан (*Haliaeetus albicilla*), једна еја мочварица (*Circus aeruginosus*), три мишара (*Buteo buteo*), један кобац (*Accipiter nisus*), једна ветрушка (*Falco tinnunculus*), четири утине (*Asio otus*) и једна кукумавка (*Athene noctua*).

1.6.3. КОНТРОЛА ПРИМЕНЕ АКТА О ЗАШТИТИ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈОМ

Реализован је стручно-инспекцијски надзор, организован од стране Покрајинске инспекције заштите животне средине 11.4.2013. у Раткову, по пријави држања препарата орла крсташа (*Aquila heliaca*).

Три стручно-инспекцијска реализована су у вези захтева за држање змија и два у вези нелегалне трговине кајманима (*Caiman crocodilus*).

Инспекцијски и стручни надзор извршен је 20.11.2013. године у азилу за псе и мачке „Алекс“, Друштва за заштиту животиња из Суботице. У овом азилу се држе два мужјака канадског вука (*Canis lupus lupus*), рођена и одрасла заточеништву. Друштву за заштиту животиња „Алекс“ је наложено да се обрати надлежном Министарству и тражи мишљење о даљем држању вукова.

Забележено је и реаговано на осам случајева страдања строго заштићених и заштићених врста, од чега се у седам случајева ради о тровању. Пронађено је пет отрованих белорепана (*Haliaeetus albicilla*), у Бачком Петровом Селу, Гардиновцима, Крчедину и два у Купинову. Такође, пронађено је пет отрованих мишара (*Buteo buteo*) у Силбашу, три еје мочварице (*Circus aeruginosus*) у Карађорђеву и шест мишара (*Buteo buteo*) и седам гаврана (*Corvus corax*) у Добродолу. Уз то, један белорепан (*Haliaeetus albicilla*) страдао на нисконапонском далеководу пронађен је код Ђурђева.

1.6.4. СТРУЧНО И ТЕХНИЧКО УЧЕШЋЕ У АКЦИЈАМА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА И УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА

У оквиру цензуса гнездеће популације степског сокола (*Falco cherrug*) у Србији, у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, Завод је реализовао истраживања на подручју Срема.

У оквиру дводневног програма КУД-а „Лудаш Маћи“ са Шупљака, домаћини и гости из братских насеља из Украјине и Румуније, 2. јуна 2013. су посетили природњачку поставку Завода. Одржано је кратко предавање на мађарском језику о актуелном стању заштите природе у Србији и о активностима Завода.

Узето је учешће у постављању сателитског одашиљача на младунца степског сокола (*Falco cherrug*) 16.6.2013. у Турији. Организатор: Друштво за заштиту и проучавање птица Србије и ЈП „Електромрежа Србије“.

Приликом припреме брошуре о еколошки повољним методама коришћења пољопривредног земљишта, у оквиру пројекта "Еколошко повољна пољопривредна пракса" Удружења љубитеља природе „Riparia“ извршена је стручна рецензија текста.

Природњачки музеј из Београда, Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Биолошки факултетом у Београду и Завод у заједничкој иницијативи обратили су се Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине са циљем побошања статуса вука (*Canis lupus*), односно да на територији целе АП Војводине буде строго заштићена врста.

Настављена је редовна сарадња са Департманом за биологију и екологију Универзитета у Новом Саду, Природњачким музејем у Београду и Ботаничком баштом „Јевремовац“, на пољу теренског рада, размене података и литературе.

Узето је учешће у жирију за Отворени, идејни, међународни конкурс за урбанистичко-архитектонско решење дела старог центра у Сремским Карловцима и непосредног окружења.

1.6.5. ЕКОЛОШКА МРЕЖА

Током редовних теренских активности Завода наставио се рад на прикупљању података на регистрованим стаништима заштићених и строго заштићених врста и идентификацији нових просторних целина. Издвојена су 642 полигона (станишта), укупне површине 168.653 ha, односно 7,84% површине АП Војводине. За више од 30 полигона је извршена идентификација граница станишта по катастру. Вршена је валоризација природних вредности елемената северног и средњег дела слатинско-степског еколошког коридора Баната, као и издвајање елемената на јужном делу овог коридора. Издвојене и су функционалне целине шумо-степског еколошког коридора уз Мостонгу и евидентирано неколико локалних коридора на овом подручју.

Завод је учествовао у изради Уредбе о изменама и допунама Уредбе о еколошкој мрежи. Током припрема извршено је прецизирање граница еколошки значајних подручја у Војводини, на основу актуелних графичких података. Ажурирање базе података се врши на основу теренских обилазака и у складу са променама просторно-планских докумената.

1.6.6. КАРТИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ РЕГИСТРА ИНВАЗИВНИХ ВРСТА БИЉАКА И ЖИВОТИЊА СА ПРЕДУЗИМАЊЕМ МЕРА ЊИХОВОГ СУЗБИЈАЊА, ПОСЕБНО НА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА;

Прикупљање података о распрострањењу врста које се понашају инвазивно вршено је приликом валоризације природних вредности за потребе израде студија заштите. Ови подаци, осим што су коришћени за потребе израде студија заштите са предлогом мера заштите, прослеђени су институцији надлежној за попуњавање регистра инвазивних врста.

Кроз сарадњу са управљачима заштићених подручја и корисницима природних богатстава на еколошки значајним подручјима, мере превенције и сузбијања издаване су путем решења о условима заштите природе за израду пројектне, програмске и просторно-планске документације.

Мере контроле и сузбијања ивазивних биљних врста су остварене реализацијом планова управљања и пројеката ревитализације станишта, које су финансирани Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и управљачи заштићених подручја, на простору НП „Фрушка гора“, СРП „Горње Подунавље“, СРП „Карађорђево, СРП „Царска бара“, СРП „Ковиљско – Петроварадински рит“, СРП „Засавица“, ПИО „Вршачке планине“, СтПР „Вратична“, ПИО „Суботичка пешчара“, ПП „Бегечка јама“ и РП „Комплекс ПТК Панонија“.

Подаци о присуству ивазивних врста риба су прикупљени приликом вршења електрориболова у склопу валоризације природних вредности за потребе израде студија заштите, као и мониторинга строго заштићених врста. На основу добијених података, дати су савети и смернице управљачима заштићених подручја за спровођење даљих активности на сузбијању и излову алохтоних ивазивних врста риба. Током вршења електрориболова, уловљене алохтоне и ивазивне врсте су предате управљачима, који су извршили њихово уништавање у складу са законским обавезама.

У сарадњи са ЈП „Градско зеленило“ Нови Сад, организован је излов црвеноухих корњача (*Trachemys scripta elegans*) из језера у СП „Дунавски парк“ и њихов пренос у Прихватилиште за дивље животиње у ЗОО врту Палић.

1.6.7. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

На почетку године реализован је рад у Комисији које формира Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине на спровођењу Конкурса за издавање дозвола за комерцијално сакупљање из природе заштићених врста дивље флоре, фауне и гљива. Утврђени су контингенти за сакупљање дивље флоре и фауне у текућој години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста.

Поред контроле сакупљања самониклог биља, чланом 7. Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС“ бр. 31/05,45/05, 22/07, 38/08, 9/10 69/11,) регулисано је и гајење заштићених врста на плантажама. У 2013. години највише се контролисао узгој белог слеза (*Althea officinalis*), шипурка (*Rosa canina*), али и врсте вранилове траве (*Origanum vulgare* L.), хајдучице (*Achillea millefolium*), оригана (*Origanum vulgare*) и тимијана (*Thymus* sp.). Контролом у овом сектору и издавањем мишљења за плантажно гајење биљака, добијају се подаци о количинама свеже масе биљних сировина са пољопривредних површина.

У оквиру контроле коришћења и промета дивље флоре и фауне, 15.03. и 18.10.2013. године извршен је стручно-инспекцијски надзор на фарми шумских корњача (*Testudo hermanni*) у Петроварадину.

1.7. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Од почетка године, Заводу је достављен значај број предмета у вези захтева за издавање услова за активности, пре свега у заштићеним подручјима, али и за изградњу објеката, реализацију активности у простору,

израду планске документације, основа и програма, односно мишљења на просторне и урбанистичке планове, шумске и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, законску регулативу, стратешка документа итд.

1.7.1. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА И МИШЉЕЊА

Покрајински завод за заштиту природе је израдио и издао **758** решења о условима заштите природе и **346** различитих мишљења, са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара и одрживог коришћења природних ресурса.

1.7.2. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Издато је 87 Решења о условима заштите природе за израду просторно планске и урбанистичке документације и 23 мишљења на просторне и урбанистичке планове и Стратешке процене утицаја на животну средину.

- **Просторни планови подручја посебне намене (ПППН):** СРП „Слано Копово“, СРП „Тителски брег“, ПИО „Суботичка језера и пустаре“, „Културни предео Бач“, „Инфраструктурни коридор нафтовода Турија север до рафинерије нафте Нови Сад са елементима детаљне регулације“ – укупно 5;
- **Просторни планови јединица локалне самоуправе (ПП):** Сремска Митровица, Вршац – укупно 2;
- **Планови генералне регулације (ПГР):** Бачка Топола, Банатска Топола, Банатско Велико Село, Бановци, Бегеч, Будисава, Буковац, Глогоњ, Голубинци, Долово, Доњи Таванкут, Иђош, Јазак, Кисач, Кљајићево, Ковиљ, Лединци, Мокрин, Наково, Нови Козарци, Омољица, Опово, Остојићево, Падеј, Пландиште, Растина, Руменка, Руско Село, Сајан, Шимановци, Српска Црња, Степановићево, Врдник, Жабал – укупно 34;
- **Планови детаљне регулације (ПДР):** Услови за ПДР у Петроварадину (4), Сомбору (2), Хртковцима, Апатину, Бачкој Паланци (2), Бачкој Тополи, Србобрану, Старој Пазови, Великим Радинцима, Лежимиру, Кикинди (4), Шимановцима, Мраморку, Житишту, Раткову, Руми, Врднику, Малом Иђошу, Башаиду, Иланци, Ашањи, Новим Бановцима, Инђији (2), Кањижи, Сечњу, Ватину, Ади, Сремској Каменици, Алибунару, Ковачици, Панчеву, Садовима и Чортановачкој шуми, - укупно 42;
- **Урбанистички пројекти (УП):** Услови за УП у Суботици, Степановићеву и Шиду – укупно 3;
- **Студије оправданости (СО):** СО у Сремској Митровици – укупно 1;
- **Мишљења на просторне планове:** Стратешка процена утицаја ППО Сремски Карловци на животну средину – укупно 1;
- **Мишљења на урбанистичке планове и стратешке процене утицаја:** ГУП Нови Сад, ПГР Ковачица, ПГР Ченеј, ПГР Футог, ПГР

Чока, Хајдуково, ПГР Доњи Таванкут (2), ПДР у Алибунару (2), ПДР у Бачкој Паланци, ПДР у Бездану, ПДР у Мартоношу, ПДР у Палићу, ПДР у Кикинди, ПДР у Сремској Каменици, ПДР у Жабљу, ПДР у Суботици, ПДР у Петроварадину (4), – укупно 22;

1.8. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Са циљем што бољег и сврсисходнијег усклађивања радова и активности и потреба очувања природе, са корисницима простора, инвеститорима, локалном самоуправом и другим заинтересованим странама редовно се одржавају састанци на којима се детаљније утврђују могућности за извођење одређених радова и активности:

- У просторијама ЈП „ Пuteви Србије“, одржана је презентација под насловом „Пројекат рехабилитације путева и унапређење безбедности саобраћаја“, где су између осталог дате смернице у интересу израде што квалитетнијих услова заштите природе за трасе путева на територији Војводине на којима је предвиђена рехабилитација (Београд 31.01.2013.).
- Извршен је заједнички обилазак терена са представницима МЗ “Шупљак”, ради процене могућности унапређења стања зоне за рекреацију код школе на Шупљаку, која се налази у границама СРП “Лудашко језеро”.
- Састанак са Гораном Гонђа, замеником шефа „Зелене посланичке групе“ у Скупштини Аутономне Покрајине Војводине и председником скупштинског Одбора за примедбе и представке, у вези са могућим активностима „Групе“ у смањењу угрожавања биодиверзитета у Војводини (Нови Сад, 24.10.2013).
- Састанак у Управи за пољопривредно земљиште, Министарства пољопривреде шумарства и водопривреде, у вези са заштитом строго заштићених и заштићених врста и њихових станишта у поступку давања државног пољопривредног земљишта у закуп (Београд, 14.11.2013).
- Одржана су два састанка са представницима општине Тител на тему одређивања локације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) за насељена места Шајкаш, Мошорин и Вилово.
- Састанак са представницима Погона „Нови Сад“, ЈП „Електромрежа Србије“ у Новом Саду поводом иницијације пројекта заштите степског сокола у Војводини 11.11.2013.
- Учешће у коференцији невладиних организација за заштиту птица на Палићу у оквиру пројекта „Звук птица“ (Палић, 15.11.2013).
- Одржан је састанак са Покрајинским секретаријатом за пољопривреду, водопривреду и шумарство поводом усаглашења пројекта пошумљавања општина и повећања шумовитости

Војводине са очувањем нешумских станишта приоритетних за заштиту.

- Састанак са Управом града Суботица поводом потребе усаглашења пројеката пошумљавања пољопривредног земљишта унутар подручја еколошке мреже Србије.
- Консултације са Општинском Управом општине Бачка Паланка поводом утврђивање трасе за уређење пешачке стазе у СРП „Багремара“.
- Одржано је 7 састанака са представницима инвеститора за 5 ветропаркова (Ковачица, Башаид, Алибунар, Бело Блато и Сечањ) и узето учешће у две техничке комисије (Кошава и Алибунар).

1.9. ПРОЈЕКТНА АКТИВНОСТ

1.9.1. ПРОЈЕКАТ „УТИЦАЈ ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ ЛАПОРЦА НА ПОВРШИНСКОМ КОПУ „ФИЛИЈАЛА“ НА СТАНИШТЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ДИВЉИХ ВРСТА ЧАСОРСКЕ ЛИВАДЕ (ВЕО19)“

Наручилац пројекта: Лафарж - БФЦ

Период реализације пројекта: март-децембар 2013.

Површински коп „Филијала“, Лафарж - Беочинске фабрике цемента, налази се у непосредној близини станишта строго заштићених дивљих врста *Часорске ливаде* (кодна ознака ВЕО19). Часорске ливаде се налазе на северним падинама Фрушке горе, непосредно уз границе Националног парка „Фрушка гора“ и обухватају површину од 44,86 ha. Имајући у виду близину активног површинског копа „Филијала“ у односу на Часорске ливаде, као и чињеницу да се обухват овог копа сукцесивно шири, истраживање је вршено са циљем да се утврди да ли и какав утицај експлоатација лапорца има на наведено станиште строго заштићених врста. Кроз рад на пројекту прикупљени су подаци о предеоним карактеристикама, типовима станишта и њиховом обухвату на простору Часорских ливада, присутним биљним и животињским врстама, популацијама одабраних врста биљака и животиња и њиховом просторном распореду. На основу тога, извршена је процена антропогених утицаја, са посебним освртом на утицај експлоатације лапорца на пк „Филијала“ на утврђене природне вредности, уз прописивање мера за ублажавање утврђених утицаја.

2. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Током 2013. Покрајински завод за заштиту природе учествовао је у имплементацији једног међународног пројекта, као и у креирању апликације за нова 3 пројекта. Поред тога, реализоване активности у међународној сарадњи односе се и на размену искустава, припрему извештаја, учешће у пројектима других субјеката и сарадњу са међународним организацијама за заштиту природе:

2.1. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ

Твининг пројекат "Јачање административних капацитета за заштићена подручја у Србији – НАТУРА 2000" који су реализовали Министарство животне средине, рударства и просторног планирања у сарадњи са грчко-аустријским конзорцијумом владиних институција и НВО, завршен је у јуну 2013. након шест додатних месеци његове реализације.

- Могућност финансирања мреже НАТУРА 2000. Београд, 6.3.2013.
- Биогеографски семинар, Нови Сад, ПЗЗП, 2-3.4.2013. године.
- Семинар НАТУРА 2000, Београд, Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије, 19-20.3.2013.
- ESENIAS - Managing Invasive Aliens Species in East and South European Countries: The Way Ahead радионица, Београд, 27-28.9.2013.
- Завод је учествовао у изради Уредбе о оцени прихватљивости Републике Србије, а за потребе имплементације Оцене прихватљивости захвата за подручје еколошке мреже: „Appropriate Assessment“ у оквиру еколошке мреже Европске Уније „Натура 2000“.

2.2. САРАДЊА СА СВЕТСКОМ УНИЈОМ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN) И СВЕТСКИМ ФОНДОМ ЗА ПРИРОДУ (WWF):

Међународна унија за заштиту природе - IUCN

Међународна унија за заштиту природе - IUCN је преко своје Програмске канцеларије за југоисточну Европу и Комисије за заштићена подручја, креирала пројектни предлог за пројект *Towards Enhanced Conservation Planning in the West Balkans*. Реч је о регионалном пројекту у коме као партнерска организација из Србије учествује Покрајински завод за заштиту природе, и за коју је лоцирање финансијског спонзора у току.

Светски фонд за природу - WWF

Представници Завода учествовали су на другом састанку Координационог тима за номинацију Прекограничног резервата биосфере

„Мура-Драва-Дунав“ (састанак у Копачком рити, јун 2013). Покрајински завод за заштиту природе припремао је током 2013. године део апликације за упис резервата биосфере „Бачко Подунавље“ (део прекограничног резервата биосфере који се налази у Србији), дефинисао предлог спољних граница и граница сваке од три предвиђене зоне. Такође, 3. јула 2013. реализован је састанак са председницима општина/градова на чијим подручјима се налази предвиђени резерват биосфере „Бачко Подунавље“: Сомбор, Апатин, Оџаци, Бач и Бачка Паланка. Дана 17. јула 2013. је за представнике невладиних организација и удружења заинтересованих грађана са подручја јужног дела будућег резервата (Оџаци, Бач и Бачка Паланка) организована радионица „Бачко Подунавље као део прекограничног резервата биосфере Мура-Драва-Дунав“.

2.3. АКТИВНОСТИ НА СПРОВОЂЕЊУ РАМСАРСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ

Централна национална манифестација поводом Светског дана влажних станишта одржана је у просторијама Завода у Новом Саду 2. фебруара 2013. године. Основна тема била су влажна подручја и туризам. Обележавање су организовали Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања, Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и Завод за заштиту природе Србије Покрајински завод за заштиту природе.

2.4. ОСТАЛИ АСПЕКТИ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ

По позиву Министарства за рурални развој Мађарске представници Завода учествовали су 18.04.2013. на свечаности проглашавања заштићеног подручја „Körös-éri Tájvédelmi Körzet“. Заштићени простор од 2.223 ha се састоји од већег броја изолованих целина на сливовима водотока Киреш и канала Мадарас. Обухвата остатке пограничних пешчарских станишта које стварају еколошку целину са заштићеним подручјима ПИО „Суботичка пешчара“ и СРП „Селевењске пустаре“ у Србији. Управљач новог заштићеног подручја је НП „Кишкуншаг“.

3. ПРОМОТИВНО-ЕДУКАТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Завод је током 2013. реализовао бројне и разноврсне активности на пољу ширења свести о потреби заштите природе. Стручна и шира јавност редовно је упознавана са активностима, акцијама и постигнутим резултатима Завода, као и са актуелностима, општим циљевима и проблемима у заштити природе. У промотивним активностима нарочита пажња посвећена је деци. Остварени су садржаји којима је, поред стицања нових сазнања о природној баштини, промовисана њена заштита. На овом плану је унапређена сарадња са стручним институцијама, образовним институција од предшколских до високообразовних, управљачима заштићених подручја, корисницима простора, невладиним организацијама, медијима итд.

3.1. ЕДУКАТИВНА АКТИВНОСТ

Изложбени простор Завода у Новом Саду, током 2013. године посетило је званично 24.155 посетилаца. Изложбе је видео знатно већи број људи, који су били учесници бројних саветовања, семинара, пројекција филмова, предавања, презентација, одржаваних у свечаној сали Завода.

Укупан број посетилаца у оквиру организованих посета је 14.145. Поред тога, у оквиру посета било је 500 студената, 10 страних посетилаца, 3000 посетилаца током "Дечије недеље" и 2000 посетилаца манифестације "Ноћ музеја", као и 4500 осталих. Одржано је више од 320 предавања, односно тумачења изложбене поставке.

3.1.1. ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Поводом обележавања Светског дана влажних подручја, Завод и Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине заједнички су одржали предавање „Очување влажних подручја у Србији у светлу нових Рамсарских смерница и иницијатива“, 02.02.2013.

У сарадњи са Дечијом болницом у Новом Саду, деци су одржана предавања на тему заштите природе и тумачења природњачке изложбе. Поред предавања деци су пуштани еко спотови „Заштићена природна добра града Новог Сада“.

У Дому културе општине Нови Бечеј 14.03.2013. године одржана је промоција фотомонографије из едиције: Рамсарска подручја Војводине – „Славо копово“. Ова фотомонографија је заједничко издање: Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајинског завода за заштиту природе и Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду у сарадњи са Ловачким удружењем Нови Бечеј и Општином Нови Бечеј.

У едукативном центру „Јегричка“ одржана је обука чуварских служби заштићених природних добара ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“ и ПП „Јегричка“.

Учесницима еко – кампа „Стазама првих ботаничара“ одржано је предавање о заштићеној природњачкој збирци „Хербар Андреаса Волнија“.

Предавање „Биолошка разноврсност и одрживи развој“ одржано је 16.05.2013. студентима Пољопривредног факултета у Новом Саду, смер мелиорације, у оквиру предмета Одрживе мелиорације.

Предавање о активној заштити и могућностима ревитализације и рестаурације вегетације, одржано је студентима биологије у Новом Саду (мастер студије).

Учешће у традиционалној манифестацији „Дани Јегричке“, предавањем о природним вредностима ПП „Јегричка“ деци основних школа у Темерину.

Поводом обележавања Дана Дунава, на манифестацији у селу Баноштру, у организацији МЗ Баноштор и Радивоја Ракића - Ћеге, деци школског и предшколског узраста одржано је предавање на тему „Природа Подунавља“. 29.06.2013.

Предавање за омладину (виши разреди основне школе и средњошколци) под насловом „Природне вредности лесних долина Криваје“, одржано је у Еко-кампу на Зобнатици 30.07.2013.

У току семинара „Школски зелени круг“, одржаног 31.08.2013. године, у организацији Покрета горана Војводине, презентоване су активности и резултати пројекта „Еколошка рестаурација влажних станишта на локалитету Курјачка греда“.

У оквиру наступа на сајму „ЛОРИСТ“ Завод је одржао еко учионицу 3.10.2013. на тему: Резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ – номинација.

У оквиру „Фестивала екотуризма и заштите природе“ одржана су предавања о слатинама Баната и значају „Парка природе Русанда“ у очувању ретких панонских врста и станишних типова. 06.10.2013.

Предавање на тему: „Заштита степских и слатинских станишта у Војводини и врста које их насељавају“, „Студентска конференција Екобиоморфа“ Нови Сад 11.10.2013. Организатор: НИДСБ „Јосиф Панчић“.

На Мултидисциплинарној научној радионици студената природних и друштвених наука у Бечеју, 5-6.10.2013. коју је организовала фондација „Pro Scientia Naturae“ приказана су досадашња искуства Завода у изради дипломских радова и могућности учешћа младих у редовним делатностима Завода (коришћење природњачке збирке, учешће у теренским истраживањима и обради базе података).

Презентација „Лесленд – потенцијални геопарк“ одржана је у просторијама Завода 23. октобра 2013.

У оквиру промоције нове еколошке учионице Парка природе „Бељанска бара“, 24. октобра 2013. године одржана је еколошка радионица за децу из трећег и четвртог разреда ОШ „Петар Драпшин“ из Турије.

Завод су посетили чланови секције „GENIUS“ Гимназије „Светозар Марковић“ из Новог Сада у организацији професора физике Б. Мухи. После кратког предавања о делатностима Завода и о облицима сарадње завода са стручним установама, ученици су добили увид у рад стручних сарадника задужених за природњачку збирку. 16.12.2013.

Поводом „Другог Дунавског бизнис форума“ посвећеног Дунавској стратегији, одржане су две презентације: „Дунавска стратегија – Нова могућност за квалитетне интеграције у тржиште Европске уније“ и „Мала газдинства – велике могућности“. У оквиру прве тематске целине представљен је рад Завода са посебним акцентом на образовно - едукативне програме и потребу изналажења средстава за реализацију пројекта нове изложбене поставке Завода „Војводина – срце дунавског слива“. У оквиру

друге тематске целине представљен је Прекогранични резерват биосфере „Мура – Драва - Дунав“.

Током 2013. године настављен је рад на практично-показним вежбама на тему препарирања и лабораторијског рада Завода, за студенте биологије, географије, ловног туризма, пољопривредног факултета и др.

У реализацији пројекта „Дунав који живи“ – Јачање капацитета за заштиту екосистема средњег Дунава – пут ка одрживости прекограничне регије Хрватска - Србија је одржано предавање на тему: „Институционални и правни оквир заштите природе у Републици Србији“ у Сомбору, Апатину, Богојеву, Бачу и Бачкој Паланци, током новембра и децембра.

Предавање „Угрожене врсте птица“, одржано је 16.12.2013. студентима IV године биологије и екологије у Новом Саду.

Предавање „Заштита природе“, одржано је 20.12.2013. студентима III године биологије у Новом Саду.

Пето јавно слушање Одбора за заштиту животне средине Народне скупштине Републике Србије, одржано је 2.12. 2013. на тему: „Натура 2000 у Србији 2013“. На Одбору је директор Покрајинског завода за заштиту природе др Биљана Пањковић представила Предлог Акционог плана за успостављање еколошке мреже НАТУРА 2000 у Републици Србији (2011-2020).

3.1.2. ЕДУКАЦИЈА ГРАЂАНСТВА

Орнитолози Завода су током 2013. примили 95 позива који су се односили на обавештавање о појединим аспектима заштите строго заштићених и заштићених врста птица, а који представљају значајан канал комуникације са заинтересованом јавношћу. Позиви могу да се класификују на следећи начин:

Табела 2. Разлог позива

Разлог контактирања телефоном	Број позива
Пронађена жива млада или одрасла јединка, испала из гнезда или повређена, којима је потребно збрињавање, или је збрињавање започето	63
Птице које праве буку, прљају комуналне просторе у насељима и изазивају друге неугодности инфраструктури и имовини својим присуством	9
Пронађено је гнездо које је нестабилно, потребно му је премештање, скидање или склањање	7
Пријава намерног убијања, оштећивања или уништавања гнезда или јединки	7
Пријава угинућа непознатог узрока	6
Регистрована гнезда, одрасле или младе птице, без информација о угрожености, тражење информација	6

Табела 3. Локације позива (ниво јединица локалних самоуправа):

Насеље	Број позива
Нови Сад	35
Београд	27
Зрењанин	5
Панчево	3
Србобран	3
Инђија	3
Кикинда	2
Свилајнац	2
Оџаци	2
Бачка Паланка	2
Бечеј, Зајечар, Чачак, Неготин, Доњи Петровци, Бач, Сремски Карловци, Крушчић, Сонта, Черевих, Вишњићево, Бачки Јарак, Стари Сланкамен, Српска Црња, Мраморак, Сремска Митровица, Пожега, Зворник	1

Табела 4. Врсте птица на које су се односили позиви

Домаћи назив	Научни назив	Број позива
Утина	<i>Asio otus</i>	16
Бела рода	<i>Ciconia ciconia</i>	14
Обична ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>	11
Градски голуб	<i>Columba livia f. domestica</i>	6
Црна чиопа	<i>Apus apus</i>	6
Више врста, непознате врсте		6
Сива врана	<i>Corvus cornix</i>	5
Градска ласта	<i>Delichon urbica</i>	4
Сврака	<i>Pica pica</i>	4
Гачац	<i>Corvus frugilegus</i>	4
Црна црвенрепка	<i>Phoenicurus ochruros</i>	4
Ђук	<i>Otus scops</i>	3
Мишар	<i>Buteo buteo</i>	2
Велика сеница	<i>Parus major</i>	2
Кукумавка	<i>Athene noctua</i>	2
Врабац покућар	<i>Passer domesticus</i>	2
Гугутка	<i>Streptopelia decaocto</i>	2
Белорепан	<i>Haliaeetus albicilla</i>	2
Чапљица	<i>Ixobrychus minutus</i>	1
Кугара	<i>Bombycilla garrulus</i>	1

Домаћи назив	Научни назив	Број позива
Зелена жуна	<i>Picus viridis</i>	1
Црна рода	<i>Ciconia nigra</i>	1
Чижак	<i>Carduelis spinus</i>	1
Обични краљић	<i>Regulus regulus</i>	1
Еја мочварица	<i>Circus aeruginosus</i>	1
Штиглић	<i>Carduelis carduelis</i>	1
Кукавица	<i>Cuculus canorus</i>	1
Јастреб	<i>Accipiter gentilis</i>	1
Вуга	<i>Oriolus oriolus</i>	1
Кобац	<i>Accipiter nisus</i>	1

3.1.3. ПРИКУПЉАЊЕ И ОБРАДА МАТЕРИЈАЛА ЗА ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ

Током теренских излазака у 2013. години прикупљан је материјал за поуну природњачких збирки Завода. Такође, од управљача заштићених подручја и других корисника простора (удружења грађана, ловаца, шумара, љубитеља природе и др.) добијен је природњачки материјал који ће након обраде бити уврштен у фонд природњачких збирки Завода.

Пристигли материјал је депонован у лабораторије и замрзиваче у оквиру препараторске радионице и подвргнут стандардном третману обраде (прихват; завођење у књигу улаза-колектор; депоновање; препараторска обрада; стручна обрада; инвентаризација; дезинфекција у сандуку; депоновање у адекватну збирку).

Препараторска служба је израдила 33 препарата птица и сисара. Извршено је чишћење и конзервација већег броја препарата.

Прикупљено је биљни материјал са подручја Босутских шума, Потамишја, Засавице, Фрушке горе, Капетанског рита и слатина Баната и Бачке, чиме је обогаћена хербарска збирка. Биљни материјал је обрађен методама класичне хербаристике. Настављен је рад на ревизији и дигитализовању података основног хербара. Почетком 2013. године су за потребе Хербаријума Покрајинског завода купљени термостатска хербарска преса и стереомикроскоп. Настављен је рад на формирању Excel базе литературних хоролошких података флоре Србије и на сређивању ботаничке збирке: претресање хербара, измена хартије, попуњавање инвентарских картица које недостају и др.

У палеонтолошко-геолошкој збирци извршен је преглед оштећених експоната уз дораду, лепљење и чишћење. Током године вршени су редовни послови на конзервацији и препарирању прикупљеног теренског материјала шкољки, пужева, јежева, мамутових зуба, делова костију и др.

Настављен је процес сређивања орнитолошке збирке и мамолошке збирке. Сређивање ентомолошке збирке заменом старих кутија новим је настављено.

У склопу редовних активности на одржавању збирки, током јануара и октобра 2013. извршена је редовна дезинсекција, дезинфекција и фумигација депоа, лабораторија, радионица и ходника. Посебан третман су имали експонати и други природњачки материјал, коришћени за повремене изложбене поставке посебно ван Завода, који су подвргавани потпуној дезинфекцији.

3.2. ПРОМОТИВНА АКТИВНОСТ

3.2.1. ИЗЛОЖБЕНИ ПРОСТОР ЗАВОДА

У изложбеном простору и амфитетару, од Завода стране других субјеката организовано је и одржано 10 промотивних активности, изложби, предавања и манифестација:

Дан Покрајинског завода за заштиту природе обележен је 4. априла 2013. године. Резултати рада представљени у презентацији: Заштита природе у АП Војводини.

У изложбеном простору Завода, 4. априла 2013. године отворена је изложба аборицинских уметника из области Питјантјатјара Јанкунутјатјара под називом: "Богатство духа", организована у сарадњи са Амбасадом Аустралије у Београду.

Поводом Дана Планете Земље 22.4.2013. у Заводу је отворена изложба дечијих ликовних радова, у сарадњи са ПУ. „Радосно Детињство“ Нови Сад.

у Арборетуму Покрајинског завода је 17.05.2013. отворена 9. „Страшијада“ у организацији Центра за ликовно васпитање деце и омладине Војводине и Друштва за неговање традиције ПЧЕСА.

Покрајински завод за заштиту природе је и узео учешће у 10. јубиларној манифестацији „Ноћ музеја“, у ноћи између 18. и 19. маја 2013. године. Отворена је изложба под називом: „Екокулт“. На изложби је суделовао 81 уметник из Србије и 14 из иностранства. У оквиру програма Ноћи музеја изведена је и радионица: „Дрвени лук – повратак коренима“. У оквиру исте манифестације отворена је изложба фотографија под називом „На ивици опстанка, Светског фонда за природу.

У музејском простору Покрајинског завода је отворена 9. годишња изложба минерала и накита под називом: „Чудесна лепота минерала и накита“, у сарадњи са Друштва љубитеља минерала, стена и фосила «Гео-Пан».

У сарадњи са ПУ „Радосно детињство“ и њиховом Ликовном радионицом одржана је манифестација Дечија недеља, 7.-13.10. 2013. године. Организован је програм за око 500 малишана и отворена изложба дечијих ликовних радова.

Изложба фотографија руског аутора Владимира Јаковљевича Кондакова, под називом: "Природа и риболов у Сибиру и на Камчатки", отворена 10. октобра 2013. организована је у сарадњи са Удружењем грађана "Про Конкордациа Популорум" Србија.

Изложба дечијих ликовних радова „Природи у походе“, деце из СОС Дечијег села из Сремске Каменице и Удружења "Каспар", приређена је 13.-20.12.2013.

Отворена је годишња изложба ликовних радова деце у организацији Ликовног центра деце Војводине, 17.- 27.12.2013. Тема изложбе је била "Народна ношња и плесни фолклор".

3.2.2. САЈМОВИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Покрајински завод за заштиту природе је 2013 године, од 2. до 6. октобра, био излагач на Новосадском Сајму ЛОРИСТ заједно са Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и Заводом за урбанизам Војводине. Тема излагања Покрајинског завода за заштиту природе је била: „Концепт резервата биосфере“.

Завод је узео учешће у одржавању манифестације „Ноћ биологије“ у организацији Департамента за биологију и екологију, ПМФ, Универзитета у Новом Саду. Одржана је радионица о ретким и угроженим животњским врстама Војводине и приказан је филм о Заштићеним природним добрима Новог Сада.

3.2.3. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА

Реализовано је 39 медијских наступа, са циљем ширења свести јавности о природи, угрожениости и потребама заштите:

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Планету смо позајмили од потомака, др Бојан Пајтић посетио Покрајински завод за заштиту природе, 19.01.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Екологија и туризам под руку, 31.01.2013.

Гостовање на ТВ Б92, емисија Екобаланс, тема: Обележавање 2. фебруара Дана Рамсарских подручја, 02.02.2013.

Гостовање на Каналу 9, тема: Обележавање 2. фебруара Дана Рамсарских подручја, 02.02.2013.

Гостовање на РТВ Радио Нови Сад, емисија Под стакленим звоном, тема: Обележавање 2. фебруара Дана Рамсарских подручја, 02.02.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Птице ипак нису криве за црве у рибама, 28.02.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Под заштитом нових 4190 хектара, 28.02.2013.

Текст у часопису Еколист: Птице нису узрок већ показатељ, 1.3.2013.

Текст у часопису Еколист: Нови хектари под заштитом, 1.3.2013.

Текст у часопису Пољопривредник: Више заштићених подручја у Војводини, С конференције за новинаре у ПЗЗП у Новом Саду, 8.3.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, текст: Слано копово у фотомонографији, 21.03.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник: Додељена награда златни лист Фрушке горе, Лауреати Драгана Ратковић и Оливер Фојкар, 28.03.2013.

Гостовање у РТВ Војводина: Дан Покрајинског завода за заштиту природе и едукација на пољу заштите природе, 07.04.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Национални Дан заштите природе, Потребно повезивање у еколошку мрежу, 11.04.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Природа спремна за маратонце и излетнике, 14.04.2013.

Током пролећа и лета, заједно са РТВ Војводина снимана је емисија о птицама и биљкама СРП „Ковиљско-петроварадински рит“.

Гостовање у Радио Зрењанин, емисија поводом 5.јуна Дана заштите животне средине, тема: Значај шума за очување животне средине, 5.6.2013.

Текст, Лист Електромреже Србије, година 8. Бр.66, наслов: Постављање сателитског трансмитера на младунце степског сокола, јун 2013.

„Раппоп ТВ“, две репортаже за еколошке емисије на мађарском језику, о стању заштите природних вредности у Војводини и поводом валоризације слатинских подручја у општини Кањижа, 07.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Босут и Студва заслужују статус резевата природе, Стручњаци и еколози јединствени у жељи да очувају реку, 18.07.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Беле роде прави украс Потамишја, 25.07.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Хирургија лечи храст стар четири века, Месна заједница Кумане и Друштво еколога брину о горостасу, 31.07.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Степски соко кружи око бање, Парк природе Русанда значајно станиште птица, 8.08.2013.

Емисија о природним вредностима Фрушке горе, Канал 9, септембар 2013.

Текст у новинама: 24 часа, наслов: Авантура кроз поставке музеја Новог Сада, 15.10.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Премијера филма „Коњи Крчединске аде“ – Вечерас у КЦНС, 17.10.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Презентација будућег геопарка „Лесленд“, 22.10.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Војводина добија нова заштићена подручја, 31.10.2013.

Гостовање на ТВ Банату, Вршац, поводом промоције филма Коњи Крчединске аде, 15.11.2013.

Изјава за ТВ Б92, емисија Екобаланс: Резерват Биосфере Мура – Драва – Дунав, 19.11.2013.

Гостовање на РТС, Београд, тема: Рад Покрајинског завода за заштиту природе и филм „Коњи Крчединске аде“, 12.11.2013.

Гостовање у РТВ Војводина, Дневник 1. и 3., тема: Промена управљача СРП „Царска бара“, 24.11.2013.

Гостовање у ТВ Новосадска: „Природа Војводине у документарном филму“, 26. и 27.11.2013.

Текст у дневним новинама: Дневник, наслов: Да нам небо не опусти, 28.11.2013.

РТВ Војводина, документарни филм: Пењалице – истраживање птица грабљивица, 27.11.2013.

Текст у Пољопривреднику: Прва награда за фотографију Владимиру Добретићу, 29.11.2013.

Прилози у више дневних новина, на телевизији и радију: Отроване заштићене птице на Фрушкој гори, 4.12.2013.

3.2.4. ФИЛМСКА ПРОДУКЦИЈА

У четвртак 17. октобра 2013. године у Културном Центру Новог Сада одржана је премијера документарно-природњачког филма аутора мр Оливера Фојкара „Коњи Крчединске аде“, рађеног у продукцији Завода и АДПЗП.

Документарни филм „Потиски бисер“ о ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“ сниман је у копродукцији са Управљачем, ЈП „Комуналац“ из Бечеја.

Узето је стручно учешће у снимању филма о природи Вршачких планина у продукцији ТВ Банат, Вршац.

3.2.5. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА У ЗАВОДУ

У сарадњи са Музејом Војводине и Музејом града Новог Сада обележена је „Недеља здравих зуба“. У периоду од од 23. до 26. априла 2013. године ове три установе организовале су заједничку музејску радионицу о оралној хигијени под називом "Зубић вила и Милија је посетила". Радионица је била намењена деци предшколског узраста.

Одржана је промоција рада Природњачког друштва „ГЕА“ из Вршца. Представљен је годишњак „Геа“ и природњачко-документарни филм: „Заштита природе Вршачких планина и Малог рита“. 25. априла 2013.

Удружење грађана „Школа за опстанак“ обележило је Дан заштите животне средине и одржало промоцију публикације: „Београд кроз природу и време – Водич кроз био-гео диверзитет“. 5. јун 2013.

У организацији Природњачког музеја из Београда, у Заводу је Августин Риоперез из Шпаније одржао је презентацију уређаја за спречавање колизије птица на турбинама ветропаркова.

Одржана је промоција прве епизоде серије „Дивља Војводина“, РТВ 26.09.2013.

4. ПРОГРАМИ УСАВРШАВАЊА КАДРОВА ЗАВОДА

4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ. УЧЕШЋЕ НА ДОМАЋИМ И МЕЂУНАРОДНИМ СКУПОВИМА И РАДИОНИЦИМА

4.1.1. РАДОВИ

Amidžić L., Panjković B., Perić R. (2013): Chorological analysis of the endemic flora in the Metohian Prokletije mountains. Archives of Biological Science Belgrade 65 (2): 645-650.

Anačkov T. G., Rat M. M., Radak Dj.B., Igić S. R., Vukov M. D., Rućando M. M., Krstivojević M. M., Radulović B. S., Cvijanović Lj. D., Milić M. D., Panjković I. B., Szabados L. K., Perić D. R., Kiš M. A., Stojšić, R. V., Boža P. P. (2013) Alien invasive neophytes of the Southeastern part of the Pannonian Plain. Central European Journal of Biology 8 (10): 1032 – 1047.

Delic, J., Szabados, K., Galambos, L. (2013): *Fóliával bélelt öntözőcsatornák természet- és vadvédelmi vonatkozásai.* Vonalas létesítmények IENE Műhelytalálkozó, Budapest.

Кицошев, В., Месарош, М., Веселиновић, Д., Сабодош, К. (2013): Успостављање зона унутар заштитних појасева природних добара у функцији прилагођавања на климатске промене– Ecologica, бр. 70, Београд, 181-187

Лазаревић П., Стојановић В., Јелић И., Перић Р., Крстески Б., Ајтић Р., Секулић Н., Бранковић С., Секулић Г., Бједов В. (2012): Прелиминарни списак инвазивних врста у Републици Србији са општим мерама контроле и сузбијања као потпора будућим законским актима. Заштита природе 62 (1): 5-31.

Perić R., Panjković B., Škondrić S., Stojšić, V. (2013): *Sporobolus indicus* (L.) R.Br. (Gramineae). A new adventive species in the flora of Serbia. Archives of Biological Science Belgrade 65 (4): 1511- 1514.

Prentović, R; Delić, J. (2013): Hunting tourism in the function of rural development of Gornje Podunavlje, Међународни научни скуп, Институт за економику пољопривреде. 05-07. Децембар. Топола.

Sekulić, N., Marić, S., Galambos, L., Radošević, D. and Krpo-Četković, J. (2013): *New distribution data and population structure of the European mudminnow *Umbra krameri* in Serbia and Bosnia and Herzegovina.* Journal of Fish Biology, 83: 659–666.

Szabados, K., Bošnjak, T., Kiš, A., Dragaš, K. (2013): Potrebe i mogućnosti revitalizacije vlažnih staništa u Vojvodini. Savetovanje "Melioracije 13", 24. januar 2013., Novi Sad. Tematski zbornik radova CD izdanje

Szabados, K., Kiš, A. (2013): Značaj prostornog planiranja u formiranju ekološke mreže Vojvodine. VII naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem „Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine“, Subotica-Palić 4-6 april 2013., Zbornik radova knjiga II, APPS, Geografski fakultet u Beogradu, Beograd, pp 323-329

Szabados, K., Štetić, J., (2013): Uticaj urbanizovanih priobalnih područja na prohodnost ekološkog koridora reke Tise. Zbornik radova, knjiga II, Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine, 127-131., april 2013., Palić

Takács A., Schmotzer A., Jakab G., Deli T., Mesterházy A., Király G., Lukács A. B., Balász B., Perić R., Eliáš jun. P., Sramkó G., Tökölyi J., Molnár V. A. (2013): Key environmental variables affecting the distribution of *Elatine hungarica* in the Pannonian Basin. Preslia 85: 193-207.

4.1.2. СКУПОВИ, РАДИОНИЦЕ И СЕМИНАРИ

4.1.2.1. МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ

Представници Завода учествовали су на **радионици** посвећеној спречавању илегалног убијања птица грабљивица у Панонском региону, са посебним освртом на тровање птица грабљивица, Фелшотаркањ, Мађарска, 22-23. фебруар.

У оквиру трећег **скупа** заинтересованих страна, у оквиру Конвенције о миграторним врстама, посвећеног заштити велике дропље (*Otis tarda*) у средњој Европи, учествовали су и представници Завода, Сарваш, Мађарска, 8-10. април.

На 4. етноекколошком **семинару** (4th Ethnoecology Seminar: Driving forces of the origin and development of the Central European man-made landscape) на тему порекла и развоја антропогених предела Европе, 25-26. априла, у Вацратоту (Мађарска) учествовали су представници Завода. Организатор семинара је Истраживачки институт за екологију и ботанику Научне академије Мађарске, а предавања је одржао проф. Петер Пошлод са Регенсбуршког Универзитета у Немачкој. Посебно значајне теме су: утицаји испаше на вегетацију, пренос пропагула прегонском испашом, могућности очувања пашњака под легалним и социјалним условима европског друштва.

На другом **орнитофестивалу** у Босни и Херцеговини, представници Завода одржали су предавање о Рамсарским подручјима у Србији и заштити птица. Градишка, Босна и Херцеговина, Република Српска, 10-11. јун.

У периоду од 12. – 14. јула 2013. године, у посети Заводу били су стручњаци Института за степену Уралског одељења Руске Академије наука, заједно са колегама из Института за ботанику и екологију при Мађарској академији наука. Циљ посете је обилазак степских подручја у панонском биогеографском региону ради израде мапе и монографије о степи у Европи и Азији. Обиђени су остаци степе код Кладова, кречњачке степске заједнице у НП „Ђердап“, степе на песку на Рамским песковима, Малом песку, у СРП „Делиблатска пешчара“, степену на лесу у СРП „Тителски брег“, на Фрушкој гори, као и Велики Римски шанац. Обилазак степских станишта код Кладова, у НП Ђердап организован је у сарадњи са ЈП „НП Ђердап“ и Заводом за заштиту природе Србије.

Посебну пажњу страних стручњака привукао је Велики римски шанац, за који су истакли да представља једну од најочуванијих степа у Европи и да је од континенталног значаја, те да је степа изворног порекла и стара око 2000 година. Велики Римски шанац је издвојен као станиште строго заштићених врста и приоритетних типова станишта за заштиту, и укључен је у националну еколошку мрежу. У наредној години неопходно је валоризовати природне вредности ради успостављања просторне заштите у

складу са националном легистативом. Римски шанац је заштићен као културно добро.

Представници Завода учествовали су на Европској **конференцији** о заштити река European River Restoration Conference, 11-13. септембар, Беч.

На **теренском семинару** „XXI МЭТА-túra“, организованом од стране Истраживачког института за екологију и ботанику Научне академије Мађарске, на тему утицаја коришћења простора у прошлости на природне вредности, од 22. до 25. септембра 2013. учествовали су представници Завода. Обиласком већег броја локација на подручјима Мађарске и Словачке (укључујући и делове НП „Агтелек“), демонстриран је утицај коришћења простора путем пашарења, коришћења шума и екстензивог воћарства на стање вегетације.

Документарно еколошки филм „Беле роде моје равнице“, рађен у продукцији Завода, је на 7. „Јахорина филм **фестивалу**“, еколошког, туристичког и кратког промотивног филма на Палама, Босна и Херцеговина, Република Српска, 25. - 29. септембар, освојио специјалну награду за научно виђење света птица.

На првој међународној **радионици** о Динарским крашким пољима, Завод је у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије представио Рамсарско подручје „Пештерско поље“. Ливно, Босна и Херцеговина, 30.9.-2.10.

Узето је учешће у седмој међународној **конференцији** о заштити крсташа (*Aquila heliaca*), Братислава, Словачка, 3-5. октобар 2013.

На **радионици** на тему „Оцена прихватљивости као алат за боље разумевање Натура 2000 мреже“ одржаној у Микулову, Чешка, од 3. до 6. октобра, учествовали су представници Завода. Приказани су резултати, проблеми студије случаја и решења на спровођењу оцене прихватљивости у ЕУ.

4.1.2.2. НАЦИОНАЛНИ СКУПОВИ

Учешће на **семинару** под називом: „Унапређење управљања заштићеним подручјима“, у организацији Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, 11. и 12. септембра 2013. године у Врњачкој Бањи.

Учешће на **семинару** о обнови шума сладуна и цера, 25.10.2013. Београд. Организација: Удружење шумарских инжењера и техничара у сарадњи са Шумарским факултетом и ЈП „Србијашуме“.

Учешће на **радионици** „Адаптација на климатске промене“, у организацији Светског фонда за природу (WWF), 28.-29.10.2013. у Београду.

4.2. УЧЕШЋЕ НА ПРОГРАМИМА ОБУКЕ

На основу чланова 27. и 28. Закона о безбедности и здравља на раду, у текућој години за безбедан и здрав рад оспособљено је седам запослених.

5. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Редовно одржавање Информационог ситета Завода (ИС) реализовано је током целе 2013. године и обухватало је низ активности над рачунарском и комуникационом опремом, комуникацијским каналима (интернет и локална рачунарска мрежа), оперативним системима, системском и апликативном нивоу софтвера. Нефункционалности рачунарске и комуникационе опреме отклањане су сервисирањем једноставнијих кварова – самостално, а остале уз сарадњу са сервисима. У току 2013. године обновљена су 2 мрежна штампача у боји, 2 комуникациона уређаја – свичеви и 1 пројектор. Забележен је мањи број кварова на рачунарској опреми. На 8 рачунара је замењен оперативни систем а самим тим инсталације другог софтвера и подешавање истих до функционалности крајњег корисника.

Топологија инфраструктуре локалне рачунарске мреже (LAN) је задржана, али је промењен метод организовања заводског LAN-а са радних група на домен кроз Microsoft-Windows окружење. Основна разлика је начин на који се управља рачунарима и другим ресурсима на мрежи. Домен обезбеђује флексибилније искорићење мрежних ресурса и администрирање система и бољу организацију безбедности у пословном систему. Дефинисани су корисници, корисничке групе, права приступа систему, дељење ресурса (простора на носачима информација, штампе) како би се мрежни ресурси сврсисходно користили.

Урађена је анализа могућности, услуга и услова за стабилнији и проточнији комуникациони канал (интернет линија). Она је показала да постоје техничке могућности за реализацију саобраћаја високог пропусног опсега преко оптичке линије. Сама реализација инфраструктуре је условљена добављањем услуге саобраћаја високог пропусног опсега за шта је неопходно издвојити знатна средства. У сарадњи са провајдером услуге интернет ADSL саобраћаја промптно су отклањани проблеми и/или неправилности у раду комуникационе опреме/канала.

Сервер (простор и софтвер) за рад са електронском поштом и интернет презентацијом (сајт) Завода је у закупу, с обзиром да у Заводу не постоје потребни капацитети. Сprovedено је редовно ажурирање електронских и групних налога Завода и отклањање проблема у раду са истима. Кроз контролни панел је ажуриран садржај интернет презентације (www.pzzp.rs) у најкраћем времену по пријему материјала, а ажурирање структуре је реализовано у оквирима који дозвољава начин постојећа интернет презентација. Урађена је анализа садржајног капацитета, функционалности сајта и доступности информација. Резултат анализе је покренуо планирање израде новог сајта или структурне и функционалне промене на постојећем у току 2014. године.

Са циљем да допринесе продуктивнијем и лакшем раду запослених, формулисани су и разрађени проблеми и реализоване измене на апликацијама ИС: „Фото документација“, „Општа архива“, „Архива решења о заштити“, „Магацин“. Проширење функционалности реализовано је над апликацијама „ Фактуре“ и „Екомрежа“ (база података о стаништима заштићених и строго заштићених врста). Нови део ИС је апликација „Закон“, намењена систематизовању тектова закона, подзаконских аката, правилника и др. Архива фотографија Завода је систематизована у бази ИС и доступна је

кроз апликацију „Фото документација“. Ова база садржи око 68.000 фотографија. Континуирано се ажурира приспела документација везана за заштићена подручја како у папирној (досијеи заштићених подручја) тако и у електронској форми („Архива решења“). База „Архива решења о заштити“ је допуњена свим постојећим студијама заштите за заштићена подручја и у поступку заштите. Тиме су и саме студије заштите систематизоване и архивиране у електронском облику.

Апликације за рачуноводствене/књиговодствене послове су ажуриране како према законским условима тако и према исказаним потребама Завода. Реализовано је електронски преглед извода и плаћање.

Спроведена је континуирана заштита дигиталних података Завода у смислу антивирусне заштите, доградње, унапређења и корекција ОС. Резервне копије база података са сервера се креирају организовано и налазе на спољном носачу информација.

У области подршке теренском, презентацијском и промотивном раду Завода урађено је континуирано одржавање теренске (фотоапарати, ГПС уређаји), презентацијске опреме и одржавање преносних рачунара у ажурном и „чистом“ стању. Прикупљане су и систематизоване фотографије и прикупљене координате.

На основу сагледаних потреба и процењених могућности набављен је софтвер/лиценце: Autodesk infrastructure софтверски пакет, Google Earth PRO - 1 лиценца, антивирусни софтвер за све постојеће десктоп и преносне рачунаре и сервер.

Библиотечки фонд Завода броји око 3800 књига и 500 наслова периодике. За потребе евидентирање и архивирање библиотечке грађе у току је промена софтвера.

За потребе информационог система НАТУРА 2000 подручја у Србији узето је учешће у анализи и изради предлога техничке спецификације за набавку опреме и софтвера. Оспособљена је сервер сала – обезбеђена просторија за потребе смештаја комуникационе опреме, сервера Завода и могућношћу смештаја севера информационог система за НАТУРА 2000.

6. ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Сектор за правне, финансијске и опште послове извршавао је задатке из своје надлежности, а који проистичу, пре свих, из одредаба Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010 и 91/2010), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, бр.2/2010), Статута Покрајинског завода за заштиту природе на који је Влада АП Војводине дала сагласност Решењем бр.023-00035/2010 од 28.04.2010. Правилника о раду (бр. 04-1380 од 20.12.2010), Правилника о организацији и систематизацији радних места у Заводу (бр.04-1381 од 20.12.2010.) и Програма заштите природних добара за 2013. годину.

На обим и врсту послова који су обављени у 2013. години битно је утицала и чињеница да је Завод установа и индиректни корисник буџета АП Војводине, те да се на његов рад и пословање односе одредбе закона који регулишу његов статус.

Сагласно овлашћењима из члана 102. Закона о заштити природе, пружана је стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе.

Узето је учешће у решавању питања примене Закона, приликом израде решења којима су утврђивани услови заштите природе у поступку израде пројектно планске, урбанистичке и друге документације, као и приликом доношења одговарајућих аката у поступку легализације објеката на простору заштићених природних добара,

У поступку извршавања обавеза Завода, сачињено је више уговора о раду, анекса уговора о раду, решења о престанку радног односа, уговора о ауторском делу, уговора о делу, уговора о набавци добара и услуга након спроведеног поступка јавних набавки и уговора о пословно техничкој сарадњи.

У складу са одредбама Закона о агенцији за борбу корупције, у 2013. години усвојен је План интегритета и на основу тог акта донет је низ одлука у циљу стварања институционалног механизма за спречавање и умањење ризика да се јавна овлашћења обављају супротно сврси због којих су установљена и да се побољша ефикасност и ефективност рада установе.

У току 2013. године измењен је Правилник о организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе као и Правилник о висини и начину обрачуна и наплате таксе за издавање акта о условима заштите природе на који је Министарство финансија Републике Србије дало сагласност дописом број 110-00-94/2013-04 од 22.10.2013. године.

У току је израда новог Правилника о раду Покрајинског завода за заштиту природе.

Решавајући о персоналним питањима решавано је о појединачним правима запослених везаних за право на годишњи одмор, плаћено одсуство, прелазак у више звање, солидарну помоћ, службени пут у иностранство, праву на стручно усавршавање и полагање стручних испита (службеници јавних набавки), издавање потврда о статусу запослених ради остваривања

одређених права, пријаве и одјаве запослених, односно оних којима је престао радни однос.

У поступку јавних набавки израђиване су одлуке о покретању поступка јавних набавки, изради решења о именовању комисија за спровођење поступака јавних набавки, учествовање у раду самих комисија у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, све до израде уговора .

Одржано је 9 седница Управног одбора Покрајинског завода за заштиту природе. За сваку седницу је прављен је сазив са дневним редом и предлогом аката који су упућивани на усвајање, а након седнице израђивани су записници који се односе на ток седнице.

У оквиру овог Сектора обављају се послови вођења регистра заштићених подручја на простору АП Војводине, дају се, на захтев странака, подаци о њима, обављају се библиотечки послови и воде посебни досијеи за заштићена природна добра.

Учешће у изради законских и подзаконских аката

Узето је учешће у изради Закона о националним парковима, којим се уређује заштита у складу са Законом о заштити природе. Дати су предлози и сугестије на Предлог Закона.

Дато је мишљење на Нацрт закона о изменама и допунама закона о заштити природе.

Учешће у изради Нацрта закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда реализовано је кроз давање коментара, примедби и сугестија у писаној форми Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања.

Учешће у изради Уредбе о изменама и допунама Уредбе о еколошкој мрежи и Уредбе о оцени прихватљивости.

Учешће у изради предлога 3 акта о заштити, за ПП „Бељанска бара, ПИО „Караш – Нера“ и ПП „Русанда“.

7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Финансијски аспект пословања Завода се одвија преко три подрачуна (за буџетска и сопствена средства и подрачун за средства остварена на име рефундација за боловање преко 30 дана) и девизног рачуна отвореног при Народној банци Србије.

Финансијски аспект пословања Завода регулисан је између осталог: Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру и стандардном контном плану за буџетске кориснике, Законом о буџету Републике Србије и Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АП Војводине, Правилником о извршењу буџета Републике Србије, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о девизном пословању, Законом о јавним набавкама, Закону о ПДВ-у као и бројним правилницима, уредбама, одлукама, упутствима и мишљењима.

Рад Одсека за финансијско – рачуноводствене послове током 2013. године је обележен и даље значајним променама законодавног оквира. Најзначајније промене су увођење обавезе извештавања Управе за трезор у погледу рокова плаћања обавеза према осталим привредним субјектима (осим јавног сектора) (Рино пројекат), месечног извештавања Регистру запслених при Министарству финансија; Управи за трезор почев од августа 2013.године везана за сва примања запслених, као и припрема и прибављање електронског сертификата за подношење пореске пријаве, као и пријаве и одјаве радника у електронском облику чија примена почиње од 01.01.2014. године.

Одсек за финансијско - рачуноводствене послове у свом раду непосредно, свакодневно сарађује са многобројним државним органима и институцијама међу којима су и Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за финансије, Пореска управа, Управа за трезор, Фонд за ПИО, Народна банка Србије .

Поред тога, Одсек контактира и са корисницима услуга Завода, сачињавајући, издавајући и контролишући обавезујућу рачуноводствену документацију.

Одсек за финансијско - рачуноводствене послове током пословне/фискалне 2013. године је саставио, у сарадњи са пословодством и другим одсецима и одељењима, Финансијски план Завода за 2013. годину, као и његове Измене и допуне током јуна 2013. године у складу са Одлуком о ребалансу Покрајинског буџета за 2013. годину у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине и измену апропријација Финансијског плана Завода крајем 2013. године, предлог Финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2014.годину.

У свом раду Одсек спроводи пословање Завода са финансијско – рачуноводственог аспекта и са аспекта јавних набавки, везано за утрошке средстава из четири извора средстава којима располаже:

средства из текуће године

- буџетска;
- сопствена - услови и улазнице;
- сопствена – пројекти везани за изградњу гасовода Јужни ток;

пренета средства из претходних година:

- буџетска;
- сопствена - услови и улазнице;
- сопствена – пројекат Јужни ток у сарадњи са Заводом за заштиту природе Србије;

У пословној 2013. години је сачињен и предлог Плана јавних набавки као и његове измене и допуне (март, јун, септембар, новембар) усвојене од стране Управног одбора Завода.

Током јануара 2013. након извршеног инвентара са стањем на дан 31.12.2012. поднет је Управном и Надзорном одбору Извештај о извршеном инвентару који је и усвојен током јануара 2013. године. Састављен је и усвојен Завршни рачун за 2012. годину.

Током године састављани су и подношени периодични извештаји: тромесечни, шестомесечни, деветомесечни и годишњи извештај, преко надлежног Секретаријата Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу сачињени су и поднети надлежним Покрајинским секретаријатима и Извештаји о донацијама, задуживању, издатим меницама, донацијама, као и извештаји Републичком заводу за статистику.

На тромесечном нивоу састављана су и поднета требовања средстава на кварталном нивоу Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу састављани су и поднети квартални извештаји о јавним набавкама Управи за јавне набавке РС.

На месечном нивоу подношени су извештаји о зарадама и требовања за средства сходно кварталној квоти Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу обрачунаван је ПДВ и подношене су пореске пријаве о обрачунатом ПДВ-у сходно динамици за обвезнике који обрачун и плаћање врше на тромесечном нивоу.

У оквиру пословања је праћен утрошак средстава као и њихово наменско трошење у складу са усвојеним финансијским планом.

Табела. 5: Укупна средства по изворима финансирања у 2013.

I ПРИХОДИ	RSD
01 00 Приходи из буџета	71.681.688,19
0300 Социјални доприноси -Меморандумске ставке за рефундацију расхода	1.000.000,00
04 00 Сопствени приходи - приходи од продаје добара и услуга (конто 7421)	19.242.377,42
13 00 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	356.328,38
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година-Пренета неутрошена средства	3.814.645,12
УКУПНО	96.095.039,11

Табела 6. Преглед извршених активности и утрошених средстава за реализацију Програма у 2013.

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
<i>Остале дотације и трансфери</i>	
Приходи из буџета	337.000,00
Заштита животне средине	
Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	37.886.792,99
Приходи из буџета	39.993.793,21
Социјални доприноси на терет послодавца – допринос за пензијско и инвалидско осигурање, за здравствено осигурање, за незапосленост	7.155.597,86
Приходи из буџета	7.155.597,86
Накнаде у натура – превоз запослених (маркице), поклони за децу запослених, остале накнаде у натура	472.000,00
Приходи из буџета	371.000,00
Сопствени приходи	100.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	1.000,00
Социјална давања запосленима – породилско боловање, боловање преко 30 дана, отпремнине и помоћи, помоћ у медицинском лечењу	2.995.877,00
Приходи из буџета	852.877,00
Сопствени приходи	931.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	212.000,00
Социјални доприноси	1.000.000,00

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
Накнаде трошкова за запослене – трошкови доласка на посао и одласка и са посла (исплата у готовини)	1.691.000,00
Приходи из буџета	1.690.000,00
Сопствени приходи	1.000,00
Награде запосленима и остали посебни расходи	486.000,00
Приходи из буџета	159.000,00
Сопствени приходи	1.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	1.000,00
Стални трошкови - трошкови платног промета и банкарских услуга; енергетске услуге; комуналне услуге; изношење смећа; водовод и канализација; дератизација; услуга чишћења пословног простора; обезбеђење објекта и остале комуналне услуге; услуге комуникација; трошкови осигурања; остали трошкови	10.302.786,50
Приходи из буџета	9.495.786,50
Сопствени приходи	502.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	305.000,00
Трошкови путовања - Трошкови службених путовања у земљи (дневнице за службена путовања, трошкови превоза на службеном путу, трошкови смештаја, трошкови исхране на службеном путу и др. Укупна средства за трошкове путовања планирана су у складу са Програмом заштите природних добара: валоризација природних вредности нових подручја, ревизија постојећих заштићених подручја; мониторинг строго заштићених и заштићених врста дивље флоре и фауне, рад на међународним и домаћим пројекатима, сручни надзор, односи са локалном зајеницом, помоћ управљачима, контрола сакупљања дивље флоре и фауне, рад на доношењу законских аката, учешће у домаћим скуповима, конференцијама и конгресима и другим трошковима путовања везаним за реализацију Програма за 2013. Трошкови службених путовања у иностранство - дневнице, трошкови превоза и други трошкови путовања у иностранство у циљу реализације планираних пројекта, учешћа у међународним скуповима, конференцијама и конгресима и другим активностима који су везани за реализацију Програма за 2013.	5.021.719,54
Приходи из буџета	1.300.000,00
Сопствени приходи	3.217.719,54
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	504.000,00
Услуге по уговору - Административне услуге (услуге превођења, секретарске услуге и остале административне услуге); Компјутерске услуге (одржавања софтвера и хардвера, интернет презентације Завода, рад на регистру заштићених природних добара, рачунарске услуге и друге компјутерске услуге); Услуге образовања и усавршавања запослених (котизације и едукације за запослене, чланарине и за остале издатке); Услуге информисања (трошкови штампе и припреме за штампу различитих материјала, објављивање обавезних огласа у складу	10.857.000,00

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
са Законом о јавним набавкама, за услуге информисања јавности и друге услуге); Стручне услуге (накнада члановима Управног и Надзорног одбора, трошкови адвокатских услуга, стручне услуге спољних сарадника, услуге финансијских саветника, остале стручне услуге и други трошкови); Услуге за домаћинство и угоститељство (услуге хемијског чишћења, угоститељске услуге и друге услуге); Репрезентација; Остале опште услуге	
Приходи из буџета	4.198.000,00
Сопствени приходи	6.137.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	522.000,00
Специјализоване услуге - Услуге културе, образовања и спорта; Медицинске услуге (обавезни медицински прегледи, медицинске услуге по уговору, лабораторијске услуге и др): Услуге очувања животне средине, геодетске услуге; Остале специјализоване услуге	1.376.833,80
Приходи из буџета	184.366,40
Сопствени приходи	872.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	320.467,40
Текуће поправке и одржавање - Текуће поправке и одржавање зграде и објеката, опреме (теренских возила, намештаја, рачунарске опреме, опреме за комуникацију, електронске и фотографске опреме, биротехничке опреме, уградне опреме и друге поправке и одржавање административне опреме и друге опреме и средстава)	1.993.376,06
Приходи из буџета	1.592.376,06
Сопствени приходи	300.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	101.000,00
Материјал - Административни материјал(набавка канцеларијског материјала, заштитне обуће и одеће, службене одеће, намештаја, ХТЗ опреме и другог административног материјала); Материјал за образовање и усавршавање запослених (плаћање стручне литературе за редовне потребе запослених и за усавршавање запослених и других материјала за потребе запослених); Материјал за саобраћај (куповина горива и мазива за возила за извршавање теренских послова); Медицински и лабораторијски материјал (лабораторијска обрасакупљеног материјала са терена); Материјал за одржавање хигијене и угоститељство (хемијска средства за чишћење, инвентар за одржавање хигијене и остали материјал за одржавање хигијене, материјал за угоститељство); Материјал за посебне намене (потрошни материјал, резервни делови, алат и инвентар).	7.944.522,12
Приходи из буџета	3.464.719,54
Сопствени приходи	2.922.157,46
Нераспоређен вишак прихода из ранијих	1.557.645,12
Порези, обавезне таксе и казне и пенали	213.500,00
Приходи из буџета	142.500,00

Општи послови рада	Планирана средства(РСД)
Сопствени приходи	2.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	
Машине и опрема - набавка теренског возила; нове административне, рачунарске, електронске и остале административне опреме; медицинске и лабораторијске опреме	4.553.033,02
Приходи из буџета	601.000,00
Сопствени приходи	3.664.500,42
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	287.532,60
Нематеријална имовина - компјутерски и остали специјализовани софтвер и лиценце за софтвер	701.000,00
Приходи из буџета	500.000,00
Сопствени приходи	200.000,00
Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	1.000,00

Област јавних набавки је претрпела значајне измене током 2013. године. Наиме, од 01.04.2013. године почео се примењивати нови Закон о јавним набавкама који је донео значајне новине у поступке јавних набавки. Промене се између осталог односе на врсту поступака и лимита за њихово спровођење, као и начин састављања и поступке измене плана набавки. У оквиру послова јавних набавк, спроведено је осам поступака јавних набавки малих вредности и пет поступака наруџбеница, док за остале поступке није постојала обавеза спровођења поступка набавки. Поступци су спроведени сходно опредељеним вредностима у Плану набавки, у складу са расположивим средствима из Финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2013. годину.

Табела 7. Списак јавних набавки у 2013.

	ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ	ИЗНОС (РСД)
	ДОБРА	
1	ТОНЕРИ	703.174,80
2	ОДЕЋА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	377.412,00
3	ГОРИВО ЗА СЛУЖБЕНА ВОЗИЛА	1.564.970,00
4	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ	828.084,00
5	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ-ТОНЕРИ	146.791,00
	УСЛУГЕ	
6	ОСИГУРАЊЕ ИМОВИНЕ И ЗАПОСЛЕНИХ	316.296,00
7	ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ОБЈЕКТА	2.695.163,91
8	КОМПЈУТЕРСКЕ УСЛУГЕ	302.400,00
9	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊЕ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА	1.199.520,00
10	ОСИГУРАЊЕ ВОЗИЛА	53.673,00
	УКУПНО ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ 2013	8.187.484,71

	ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ	ИЗНОС (РСД)
	ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ НАРУЏБЕНИЦОМ	
11	РАДОВИ-СЕРВИС КЛИМА УРЕЂАЈА	165.840,00
12	ГПС УРЕЂАЈ	32.400,00
13	ПРОЈЕКТОР И УСБ СТИК	179.400,00
14	ПЛАСТИФИКАТОР, РОЛ ПОТЕЗНИ НОЖ ЗА ПАПИР, МАШИНА ЗА КОРИЧЕЊЕ ПЛАСТИЧНОМ СПИРАЛОМ	94.124,52
15	ЛИЦЕНЦА ЗА СОФТВЕР	468,572,40
	УКУПНО ЈАВНЕ НАБАВКЕ НАРУЏБЕНИЦОМ 2013	471.764,52
	УКУПНО ЈАВНЕ НАБАВКЕ 2013	8.659.249,23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ



ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2013. ГОДИНУ



Нови Сад, децембар 2013.



Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина

Влада АП Војводине

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 42 60 Ф: +381 21 456 079

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ
УРБАНИЗАМ, ГРАДИТЕЉСТВО И
ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 232

Датум: 30.01.2014

НОВИ САД

БРОЈ: 023-110/2013

ДАТУМ: 22 јануар 2014. године

**ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА
УРБАНИЗАМ, ГРАДИТЕЉСТВО И
ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Покрајински завод за заштиту природе
Нови Сад

Број

02-2112/9

Датум

30.01.2014.

Доставља се **РЕШЕЊЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ, НОВИ САД, ЗА 2014. ГОДИНУ**, које је Влада Аутономне Покрајине Војводине донела на 142. седници одржаној 22. јануара 2014. године, а које ће се објавити у „Службеном листу АП Војводине“.

ДОСТАВИТИ:

1. Покрајинском секретаријату за образовање, управу и националне заједнице
- Преводилачкој служби
2. Покрајинском заводу за заштиту природе,
Нови Сад

**СЕКРЕТАРКА
Владе АП Војводине**

Романа Рудић



На основу члана 9. став 3. Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Службени лист АПВ”, број 2/10) и чл. 33. и 35. став 4. Покрајинске скупштинске одлуке о Влади Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 4/10),

Влада Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 22. јануара 2014. године, д о н е л а ј е

РЕШЕЊЕ

I

Даје се сагласност на Програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад, за 2014. годину, који је донео Управни одбор, на XI седници одржаној 16. децембра 2013. године.

II

Ово решење објавиће се у „Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине”.

ВЛАДА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

Број: 023-110/2013
Нови Сад, 22. јануар 2014. године

ПОТПРЕДСЕДНИК
Владе АП Војводине

Проф. др Драгослав Петровић





Број: 02-2112/3

Датум: 16.12.2013. год.

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ, ГРАДИТЕЉСТВО И ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Н О В И С А Д

Бул. Михајла Пупина 16

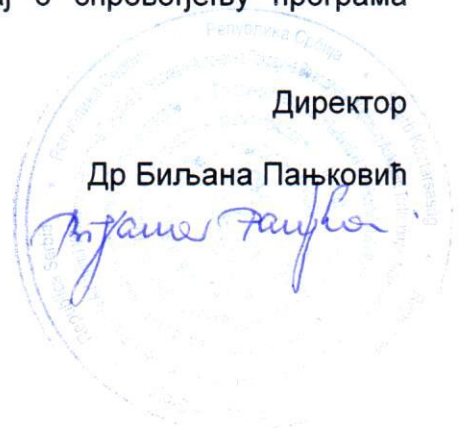
Предмет: достава Програма заштите природних добара за 2014. годину и
Извештаја о спровођењу програма заштите природних добара за 2013.
годину.

Поштовани,

У прилогу Вам достављамо Програм заштите природних добара за 2014. годину,
са молбом да га упутите Влади Аутономне Покрајине Војводине на сагласност, а у
складу са чланом 104. став 2. Закона о заштити природе („Сл. Гласник РС“, бр.
36/09, 88/2010 и 91/2010), односно чланом 5. став 3. Покрајинске скупштинске
одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (“Сл. лист АПВ” број
2/2010). Такође, у прилогу достављамо и Извештај о спровођењу програма
заштите природних добара за 2013. годину.

Директор

Др Биљана Пањковић



Доставити: 1. Наслову
2. Архиви

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА
УРБАНИЗАМ, ГРАДИТЕЉСТВО И
ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број:

Датум: 23.12.2013

Н О В И С А Д



Број: 02-2112/4

Датум: 25.12.2013. год.

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ, ГРАДИТЕЉСТВО И ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Н О В И С А Д

Бул. Михајла Пупина 16

Предмет: достава Програма заштите природних добара за 2014. годину

Поштовани,

У прилогу Вам достављамо Програм заштите природних добара за 2014. годину, са молбом да га упутите Влади Аутономне Покрајине Војводине на сагласност, а у складу са чланом 104. став 2. Закона о заштити природе („Сл. Гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010 и 91/2010), односно чланом 5. став 3. Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“ број 2/2010).

Директор

Др Биљана Пањковић

Доставити: 1. Наслову
2. Архиви

25.12.2013
СМ